

== veija po pošti: ==
za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V opravi prejemam mesečno K 1.50

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostopna poltivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostopna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Pokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Opravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Avstr. poštno bran. račun št. 24.797. Ograke poštno
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Predzadnji akt.

»Komaj tri poštene ljudi je dobiti na Angleškem in najboljši od njih je debel in se stara,« pravi nekdo v Shakespearjevem »Henriku IV.« Tako bi mogel tudi dr. Tavčar reči, če bi hotel primerno zadeti moralni in politični položaj svoje stranke. On in morebiti še dva, ki predstavljajo še nekaj inteligence in duševne potence, vse drugo pa je kup praznoglavih elementov, vsota vsega najslabšega, kar se poraja na dnu našega javnega življenja. Noben pošten človek ne stopi več v to stranko, kar je zdrave in razumne mladine, se vse liberalnega barja ogiblje, pravzaprav se je drži samo še tisto učiteljstvo, ki se imenuje svobodomiselnost, a tvori dejansko najnižjo plast vsega prebivalstva.

Pri drugih strankah se, kadar v javnem življenju ugašajo, navadno takrat še kaj duha pokaže. Naša liberalna stranka se sicer tudi sveti, ampak kakor trhel les, ki gnije. Vsa pokvarjenost puhti zdaj iz nje s podvojeno silo. Namesto da bi liberalna stranka, na vseh plateh pobita, izkušala saj svoje ostanke zbrati okoli kakšnega veljavnega inteligenta, je poslala v boj svojega Falstaffa, Dolfeta Ribnikarja, ki je seveda Falstaff v zelo poslabšani izdaji. Najslabše, kar je liberalna mladina producirala, je danes nekaj vodivnega v narodnonapredni stranki. Kričoč, ki se vali iz ene gostilne v drugo, katerega odlikuje le brezmejna predrznost, ki nima duha za eno unco, neskončno smešen, je bil včeraj leader liberalcev v kranjskem deželnem zboru. Po zaslugi narodnonapredne stranke je slišala včeraj naša deželna zbornica, v kateri so že moške velikega uma in izrednih sposobnosti govorili, govor tako nizkega nivoja, da se celo tam, kjer se poliva alkohol in vije dim nikotina, redkokdaj kaj takega sliši. Tisti sirovi izbruh brez zveze in zmisla komentirati bi se reklo mu preveliko čast izkazati.

Sicer pa so tudi ostali govori liberalnih poslancev v včerajšnji debati bili sam plevel, ne ena misel, da bi jo zagrabil, samo dvestoosemindevetdesetkrat skozi eno leto v »Slovenskem Narodu« pogretele fraze. Dr. Triller pove, da je Perez Galdos rekel, da v boju med klerikalnim in neklerikalnim elementom ne stoji v diskusiji nobeno resnično religiozno načelo, ampak gre le za nadvlado duhovništva. Stari otrobi, ki jih je že oče Voltaire mešal. Triller naj razun Perez Galdosa in Hermanna Bahra bere tudi Albana Stolzla, tam bo našel odgovor na svoj včerajšnji španski »šlager«. Reisner je predstavljal skrajno dolgočasnega profesorja, ki je hotel vzbuditi mnenje, da je nekoliko deželni proračun preštudiral, a se je po repliki dr. Lampeje gotovo tudi sam uveril, da so finance polje, na katerem si ne bo nikoli nobenih lavorik pridobil. Dr. Tavčar včeraj ni v debato posegel. Ni čudno. Kjer se svetijo Ribnikarji, tam količikaj pametnim ljudem ne preostaja nič drugega kakor v ozadije stopiti. Marsikdo si je včeraj o poljanskem levu mislil: »Es tut mir im Herzen weh, daß ich dich in dieser Gesellschaft seh!«.

Naši poslanci so včeraj liberalce popolnoma ignorirali. Dokler bo ta družba v svoji sedanjosti podobni še v kranjskem deželnem zboru, ima od naše strani pričakovati samo skrajno zaničevanje. Karkoli bodo ti ljudje zahtevali in predlagali, ničesar ne bodo dobili. Politično ta stranka za nas nič ne šteje. S svojo brezprimerno nelojalnostjo, lažljivostjo in sirovostjo je narodnonapredna stranka sama zapravila ime, pomen in veljavo stranke. Referent dr. Lampe je včeraj v deželnem zboru izprijezost te le po imenu stranke do golega razkrinkal. Deželno gospodarstvo je ugodno, melioracijsko posojilo se plodonosno nalaga, vse panoge narodnega gospodarstva se pospešujejo kakor nikdar prej, primanjkljaju v proračunu se pa ni čuditi, če kdo pozna prekerni finančni položaj v vseh avstrijskih deželah, ki se pa bo saniral. Liberalci se pa lažejo, da je že deset milijonov zapravljenih in pokradenih in tako škodujejo deželi, za katero bi radi po

besedah dr. Trillerja »z združenimi močmi« delali.

Naše ljudstvo je zdravo. Tako trdno kakor nikdar popreje se oklepa S. L. S. Biti liberalce pomeni danes v našem narodu največjo sramoto. Liberalna stranka skrbi za to, da gnjus, ki ga vzbuja, od dne do dne raste. Včerajšnja seja kranjskega deželnega zbora je doprinesla dokaz, da moramo take škodljivce kakor so liberalci z javnega pozorišča radikalno iztrebiti. Da ne bomo ostali le pri besedah, o tem se bo narodnonapredna stranka imela kmalu priložnost prepričati.

Seja deželnega zbora kranjskega dne 28. decembra 1911.

Včerajšnja seja kranjskega deželnega zbora je bila v marsikaterem oziru zanimiva. Liberalna stranka, ki se je od minulega zasedanja sem v svojem časopisju in na različnih shodih na skrajno brezvesten način o deželnem odboru lagala, je imela včeraj priliko, da svoje trditve dokazuje, a je le pokazala, da ni res za prav nič drugega več sposobna, kakor da se laže, laže in laže, pokazala je, da nima niti trohice morale več v sebi in da je tako propala, da vzbuja le gnjus in zaničevanje. Poslanci S. L. S. so ji včeraj to zaničevanje v polni meri izkazali na ta način, da razun referenta dr. Lampeja ni nihče liberalnih govornikov poslušal. Voditelj liberalne stranke, ki je edini v tej stranki ohranil še nekaj čuta poštenosti in moralne odgovornosti, ni včeraj razun kratke izjave, tičoč se izpremenjenega cestnega zakona, posegel nič v debato, dr. Triller je spuščal svoje davno znane brezefektne fraze, katere je topot zabelil s španskim pisateljem Perez Galdosom, od mladine pa je profesor Reisner poizkusil svojo srečo s skrajno ponesrečeno kritiko deželnega proračuna, ki je bila tako pogrešana, da ga je poročevalec dr. Lampe v svojem res sijajnem zaključnem govoru izpostavil splošnemu smehu. Sicer pa se je prof. Reisner še kolikortoliko potrudil, varovati parlamentarno dostojnost, dočim je Adolf Ribnikar s svojim govorom dosegel rekord sirovosti, kakoršnega gotovo ni še noben zastopnik v nobenem zastopstvu na celem omikanem svetu. Liberalna stranka je menda mislila, da bo Ribnikar s svojo predrznostjo komu kaj imponiral, a je bila iznenađena, kajti gotovo ni pričakovala, da bo ta njen najnovejši mandatar šel v svojem prirojenem tonu tako daleč. Splošna sodba vsakega nepristranskega poslušalca je bila, da Ribnikar ni samo nedosegljiv praznoglavec, ampak tudi skrajno neroden, neokusen in da spada vse kam drugam, kakor v kakšno parlamentarno zastopstvo. Ribnikar je dobil včeraj odgovor, da si ga bo zapomnil. Poročevalec dr. Lampe, ki je nasprotnikom z duhovito eleganco, neprekosljivo ojstrostjo in krasno ironijo odgovorjal, je Ribnikarju tako izmil glavo, da je ljubljanski tržni nadzornik vzbujal splošno pomilovanje. Dokazala se mu je očitna laž, vrglo se mu je v obraz, da je lažnjivec, da spada v beznico in ne v deželno zbornico in bil je razkrinkan pred vso javnostjo kot aranžer septembrskih izgredev. Bil je tako zmešan, da se ni na ta težka očitanja niti k stvarnemu popravku oglasil. Mož bo moral na to odgovoriti. Izključeno je, da bi bila stvar le z včerajšnjim prizorom v deželnem zboru končana. Ljubljanski tržni nadzornik se je mogel včeraj prepričati, da se ljudje njegovega kalibra z našo večino ne bodo nekažnovano šelili.

O teku razprave

× × ×

Dnevni red 1. seje deželnega zbora kranjskega 28. decembra 1911: 1. Otvorjenje deželnega zbora. 2. Naznanila deželnozborskega predsedstva. 3. Obljuba treh novo izvoljenih deželnih poslancev. 4. Poročilo deželnega odbora o nekaterih premenbah načrta zakona o gradnji in vzdrževanju javnih neeararskih cest. 5. Poročilo deželnega odbora o začasnem pobiranju deželnih priklad letu 1912.

6. Poročilo deželnega odbora o gradnji novega uradnega poslopja.

Deželni glavar pl. Šuklje otvori zasedanje, pozdravi vse poslance in deželnega predsednika barona Schwarza ter vse pozove, da sodelujejo, da se dvigne blaginja dežele. Nato omeni veselega dogodka v cesarski rodbini, ko je 20. septembra t. l. njegova cesarska in kraljeva visokost nadvojvoda Karol Franc Jožef praznoval svojo poroko s princeso Cito. Deželni glavar je nadvojvodi in nadvojvodinji ob tej priliki v imenu dežele čestital in dobil od niju toplo zahvalo celemu prebivalstvu dežele. Bog blagoslovi to zakonsko zvezo! (Dobro!) Deželni glavar napove v tem zasedanju za gospodarsko življenje cele dežele izredno važni vodopravni zakonski načrt ter nekoliko izpremenjeni načrt lovškega zakona. Nato nadaljuje nemško in konča slovensko s tem, da poudarja, da je cela zbornica kljub ostrim političnim nasprotstvom med strankami edina v liubezni do domovine in cesarske hiše. (Dobro!) Pozove poslance, naj zakličejo cesarju trikratni Živio!, čemur se zbornica navdušeno odzove.

Nato pozdravi deželne zastopnike deželni predsednik baron Schwarz, ki izjavi, da bo vlada radevolje sodelovala pri sklepanju za deželo važnih zakonov, ki so v tem zasedanju v razpravi.

Deželni glavar omenja, da se nahaja baron Codelli v Vzhodni Afriki in prosi, da se mu za celo zasedanje dovoli dopust. Se zgodi. Prem. knezoškof se je opravičil z duhovskimi opravili, ekscelencia baron Schwegel z zasedanjem delegacij, pl. Schollmayer je bolan, baron Apfaltrern se je opravičil z nekimi opravili. Deželni glavar raznari dve interpelaciji poslanca Gangla glede napisov na eraričnih poslopjih in ustanovitve obrtne delavnice v Idriji.

Nato polože novoizvoljeni poslanci Vehovec, Reisner in Ribnikar običajno obljubo v roke deželnemu glavarju.

Na vrsto pride izprememba načrta cestnega zakona.

NEKATERE IZPREMEMBE NAČRTA CESTNEGA ZAKONA.

Poročevalec dr. Lampe izvaja v imenu deželnega odbora nekako sledeče: V seji dne 25. oktobra l. 1910. je deželni zbor sprejel načrt zakona o gradnji in vzdrževanju javnih neeararskih cest in potov in pooblastil deželni odbor, da pred izposlovanjem Najvišjega potrdila izpremeni, oziroma dopolni besedilo, v kolikor bi bilo morebiti potrebno in bi ustrezalo zmislu zakonskega načrta ter se ne dotikalo bistvenih določb. To pooblastilo je deželni odbor uporabil ter izvršil nekaj malih nebitvenih stilističnih izprememb in potem zakonski načrt predložil po c. kr. deželnem predsedstvu v Najvišjo sankcijo. C. kr. ministrtvo za javna dela je nato povzročilo, da se je dne 24. julija 1911 vršil na Dunaju o tem načrtu ministrski razgovor, ki so se ga udeležili tudi zastopniki deželnega odbora. Vpošteva je uspehe tega razgovora je c. kr. ministrtvo za javna dela na podstavi sporazuma med udeleženi ministri napravilo nekaj priponb k zakonu, ki naj bi jih deželni odbor, oziroma deželni zbor kranjski pri končni redakciji zakonskega načrta vpošteval.

Izmed teh pripomb sta kolikor toliko bistveni le dve, in sicer ona, ki se tiče prispevka mesta Ljubljane k deželnim cestnim zgradbam in avtomobilov.

C. kr. deželno predsedstvo je z dopisom z dne 22. oktobra 1911, št. 3655/pr., naznanilo deželnemu odboru vladne pomisleke proti zakonskemu načrtu in ga vsled naročila c. kr. ministrtva za javna dela obenem pozvalo, naj oziraje se na želje c. kr. vlade predela načrt in ga potem v iznoslovanje Najvišje odobritve znopredloži. Deželni odbor je v seji dne 27. oktobra 1911. l. sklenil predelati zakonski načrt po gori navedenih pripomb. Predelani zakonski načrt se je po c. kr. deželnem predsedstvu predložil v Najvišje potrjenje. Po dopisu tega predsedstva z dne 19. decembra 1911. leta,

št. 4629/pr., je c. kr. ministrtvo za javna dela z razpisom z dne 18. decembra 1911, št. 8/18—II b, prepustilo spričo bližnjega zborovanja kranjskega deželnega zbora preudarku deželnega odbora, se mu li ne vidi primerno, zakonski načrt še enkrat predložiti deželnemu zboru.

Ker bo deželni zbor kmalu sklican in se torej stvar ne more zakasnit, uporablja deželni odbor to priliko, da predlaga deželnemu zboru izpremenjene paragrafe zakonskega načrta z nasvetom:

Visoki deželni zbor izvoli §§ 7., 8., 10., 11., 12., 15., 19., 22., 23., 25., 27., 32., 34., 35., 38., 40. in 48. v seji dne 25. oktobra l. 1910. sklenjenega načrta zakona o gradnji in vzdrževanju javnih neeararskih cest in potov odobriti s primerno z vlado dogovorjenimi izpremembami.

Kakor omenjeno, ste bistveno važni izpremembi § 12. in § 25., 6.

§ 12., ki olajšuje v gotovi meri plačevanje prispevka, ki odpade na Ljubljano, se po novem besedilu glasi:

»Od stroškov za vzdrževanje deželnih cest l. in II. vrste, mostov in umetnih stavb na deželnih cestah nosi, v kolikor se ne pokrijejo iz posebnih virov (pravno obstoječih skladov, pogodb itd.), prva tri leta, ko stopi v veljavo ta zakon, tri petine deželni zaklad, dve petini pa cestni okraj, katerih ozemlja se dotika ali po katerih ozemlju gre taka cesta. Po preteku triletne prehodne dobe morajo k tem stroškom prispevati deželni zaklad dve tretjini, udeležni cestni okraj pa eno tretjino.«

§ 25., 6. se pa v izpremenjenem besedilu glasi:

V področje deželnega zbora spada posebno ... »6. dovoljevati, da se javne neeararske ceste in pota porabijo za druge namene, n. pr. za skladiščenje materiala, polaganje cevi, postavljanje drogov, dalje izdajati odredbe, s katerimi se voznja z avtomobilnimi vozili (avtomobilnimi vozovi, motornimi kolesi) po določenih, ozkih ali jako prometnih ali vsled svoje lastnosti za avtomobilno vožnjo manj pripravnih javnih neeararskih cestah in potih za določeno dobo omeji ali popolnoma prepove.«

Generalna razprava.

Poslanec Jaklič predlaga v formalnem oziru, naj se po § 24. poslovnika o predlogu deželnega odbora takoj obravnava. — Poslanec dr. Triller ugovarja. — Jakličev predlog se sprejme. — Poslanec Gallé izjavi, da so od vlade nasvetovane in z deželnim odborom dogovorjene izpremembe cestnega zakona premajhne, da bi moglo veleposestvo svoje odklonilno stališče izpremeniti. — Dr. Tavčar izjavi bistveno isto in predlaga, naj bi se načrt vrnil deželnemu odboru, da stopi ta v dogovor z ljubljansko občino, da se mestu dá primerna kompenzacija za bremena, ki jih ji novi zakon nalaga. — Poročevalec dr. Lampe izjavi, da ta predlog nima zdaj zmisla, ko se obravnava o zakonu in ne o kompenzaciji. — Pri glasovanju dr. Tavčarjev predlog propade.

Specialna razprava.

Deželni glavar hoče izprva dati predlog deželnega odbora v celoti na glasovanje, a na ugovor dr. Trillerja, da se mora, ker ima načrt več delov, otvoriti specialna razprava, odredi na njegovo željo specialno razpravo. — Dr. Triller predlaga različne izpremembe. — Referent dr. Lampe izjavi, da veleposestvo svojega stališča ni utemeljevalo, zato ne more veleposestvu ničesar odgovorjati. Kar se tiče ugovorov narodnonapredne stranke, je treba pibiti, da je namen novega cestnega zakona, ustvariti v deželi moderne občilne naprave. (Tako je! pri večini.) Kako je to, da se pritožujejo le zastopniki Ljubljane, druga mesta, trgi in vasi pa ne? Kaj pa hribovske vasi, ki imajo ponekod najslabše ceste, a brez ugovora plačujejo? (Tako je! pri večini.) Ljudstvo na političnih shodih je ta zakon soglasno odobraval, pritožbe ni bilo nobene, s tem zakonom smo pokazali, da imamo zmisel za gospodarske zahteve dežele, zmisel, katerega pa nekateri drugi gospodje nimajo. (Pri trjevanje pri večini.) Pravičnost na vse strani! Kar se tiče kompenzacije, je gosp.

dr. Tavčar apeliral na dobroto in potrebnost deželne odbora. Na eni strani zahtevajo gospodje od nas dobroto in poštenost, na drugi pa nas zmerjajo in zoper nas zabavljajo! (Tako je!) Predlagam, da deželni zbor zakon sklene, kakor ga deželni odbor predlaga.

Zakon se v 3. branju sprejme.

DEŽELNI PRORAČUN ZA LETO 1912.

Deželni odbor predlaga v ustavno obravnavanje deželni proračun za leto 1912. z nastopnimi opombami:

Skupna potrebnost znaša 6.521.326 K, skupno pokritje pa 2.594.512 K

Primanjkljaja je torej . . . 3.926.814 K

ki ga bo pokriti z deželnimi dokladi na neposredne državne davke, z deželnimi dokladi na državno užitnino in s samostojno deželno naklado na pivo, odnosno še z drugimi davčinami, ako se sklenejo.

Proti proračunjenemu primanjkljaju leta 1911., v znesku 3.630.691 K je primanjkljaj leta 1912. večji za 296.123 K.

Če bi ostale deželne doklade na neposredne državne davke in deželne doklade na državno užitnino neizpremenjene in bi se ne poskrbele nove davčine, bi bil račun o pokritju navedenega primanjkljaja sledeči: Primanjkljaj 3.926.814 K, 40 % deželne doklade na neposredne državne davke 1.500.000 K, 40 % deželna doklada na državno užitnino 480.000 K, samostojna deželna naklada na pivo 450.000 K, skupaj 2.430.000 K. Končni primanjkljaj 1.496.814 K. Proti proračunjenemu končnemu primanjkljaju leta 1911. v znesku 1.299.891 K je končni primanjkljaj leta 1912. večji za 196.923 K.

POOBLASTILO ZA POBIRANJE DEŽELNIH DOKLAD V DOSEDANJI MERI. PROVIZORIČNO PCBIRANJE DEŽELNIH DOKLAD.

Deželne doklade ostanejo stare. Poročevalec dr. Lampe v imenu deželnega odbora predlaga:

Da se omogoči pobiranje deželnih priklad od 1. januarja 1912 dalje, predlaga deželni odbor, vpoštevajoč, da je z ozirom na stanje deželnega proračuna za l. 1912. znižanje deželnih priklad l. 1912. izključeno: Visoki deželni zbor skleni: I. V pokritje primanjkljajev pri deželnem gospodarstvu naj se pobirajo od 1. januarja 1912 do onega časa, ko bo deželni proračun za l. 1912. definitivno ustanovljen, sledeče deželne priklade: 1. 40 % doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa; 2. samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 4 krone od hektolitra, toda s to omejitvijo, da ima odpasti pobiranje deželne naklade na pivo za oni del l. 1912., za katerega bi bil deželnemu zakladu ne glede na odkazovanja, ki se podelijo v smislu zakonov z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, in z dne 8. julija 1901, drž. zak. št. 86, oziroma v smislu na mesto teh zakonov stopivših zakonov, iz državnih sredstev odkazan znesek, ki je pri primernem preračunu za letni znesek najmanj enak čistemu dobičku, ki ga je imela dežela Kranjska v neposredno pretečenem koledarskem letu pri deželnih nakladi na pivo. 3. 40 % doklada na vse neposredne državne davke, izvzemši osebni dohodninski davek in pridobninski davek krošnjarjev. — II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklep pod I. Najvišje odobrenje.

Deželne finance so v celi državi precej na slabem. Vlada pobira največje dohodke, dežele pa se morajo zadovoljevati s minimumom. Izdatki rastejo, pokritje pa ne v isti meri. Tako je tudi pri nas. Izdatki so vsi taki, da ni mogoče ničesar črtati. Tako izdatek za ljudsko šolstvo, ki je že dva milijona prekoračil, izdatek za dobredelne zavode itd. Z izredno varčnostjo se bo primanjkljaj seveda dal nekaj zmanjšati. Glede pokritja se moramo zavedati, da je imela dežela dve slabi letini, da konsum pada, kar se posebno pozna pri posrednih davčinah. Zato bi zvišanje doklad pomenilo za marsikatero sloje prebivalstva gospodarsko katastrofo. (Pritrjevanje pri večini.) Zato predlagamo, naj se doklade pobirajo v dosednji meri. Predlagamo pa resolucijo na vlado, da čimprej sanira deželne finance. (Odobranje.)

PRORAČUNSKA RAZPRAVA.

Dr. Triller.

(Poslanci večine zapuščajo polagoma vsi dvorano.)

Govornik izjavi, da narodno-napredna stranka ne bo glasovala za proračunski provizorij, da s tem izrazi globoko nezaupanje, ki ga ima do večine v deželnem zboru. Materialna, moralna in politična bilanca S. L. S. je zelo nizka. V dokaz navaja dr. Hohenburgerja in Elserja, kojega imenovanje za S. L. S. ni prepričala. S. L. S. nadalje očrnuje narodno-napredno stranko, da ni dinastična. Govornik izjavi, da je dinastičnost narodno-napredne stranke sama po sebi umljiva. S. L. S. se nasproti narodno-napredni v deželi nelojalno obnaša. S. L. S. zmaguje po občinah, toda liberalna manjšina znaša po mnogih občinah 40 %. S. L. S. zmaguje le vsled načela političnega bojkota. S. L. S. očita sicer dr. Tavčarju, da je on oče političnega bojkota. Ne vem, če je dr. Tavčar kdaj to načelo izrekel, ampak če ga je, tega go-

tovo ni mislil resno. — S. L. S. je nadalje pobijala Bienenrtha, Gautscha, pobija Stürckha, a z baronom Schwarzem je v zvezi. Nato preide k položaju v ljubljanskem občinskem svetu. Liberalna večina ne bo v njem uvedla sistema retorije. Vlada je ars boni et aequi. Kar se pa tiče Nemcev, bo narodno-napredna stranka z njimi lahko izhajala, ako so prišli v občinski svet kot zastopniki gospodarskih težej svojih volivcev in če bodo zastopali le upravičeno nacionalne težnje, če pa so prišli kot zastopniki »zelenega omizja« v kazini, potem bo stvar drugačna. Priporočam Nemcem, naj čitajo svojega Hermana Bahra. — Dr. Lampe je zagrozil, da bo prišel za liberalno stranko dan sode in obračuna v tej zbornici. Če hočete iztirati le enega izmed nas iz te zbornice, potem bi se zgodilo, da bi bil cigan, ki koga zakolje, obenem sodnik. — Mi smo demokrati! (Referent dr. Lampe se smehla.) Mi se ravnamo po španskem pisatelju Perez Galdosu, ki je dejal, da ni v boju med klerikalnimi in neklerikalnimi poslanci v diskusiji nobeno religiozno načelo, ampak se gre le zoper nadvlado duhovništva. (Dr. Zajc, ki je ostal edini od večine v zbornici: In menihovi!) Govornik konča z nekim romanom Emile Zola, v katerem se opisuje vlak, poln vojakov, ki veselo vriskajo, vlakovodja pa je zblaznel. Vojaki, to so pristaši S. L. S., vlakovodja pa je večina deželnega zbora, oziroma odbora.

Reisner.

(Tudi med njegovim govorom poslancev S. L. S. ni v zbornici.)

Govornik kritikuje v podrobno proračun in konča s trditvijo, da večina namenoma predlaga provizorije in noče proračuna na reden način reševati.

Ribnikar.

(Razun referenta in dr. Zajca ni od večine nikogar v zbornici.)

Slavna večina je proklamirala celo boj kot našim govori in nas neče poslušati ter edino nam nalaga dolžnost si deželno gospodarstvo od bližje ogledati. Govornik pravi, da si hoče posebno od deželno gospodarstvo ogledati od bližje. S. L. S. je uvedla v deželi najgršo korupcijo. Cest ne oddaja po razpisu (dr. Lampe: Ni res!). Govornik trdi, da se v enem slučaju ni razpisalo. (Dr. Lampe: Ime! Slučaj! Ribnikar noče na to odgovoriti. Dr. Lampe: Kako laže!) Govornik trdi, da se je črnomaljski most brez razpisa oddal trditi Zajec & Horn. (Dr. Lampe: Ni res! Ribnikar trdi dalje, Dr. Lampe: To je strašno lažnjivec!) Govornik trdi, da vsa dela dobiva a priori Lončarič. (Dr. Lampe: Zopet laži!) S. L. S. je uvedla v deželo najgršo korupcijo in protekcijo. Govornik nato zakliče, ko vidi neke poslance večine pri vratih: Le notri gospodje! Kaj stojite zunaj? (Referent in dr. Zajc udarita v bučen smeh.) Kamenje deli S. L. S. našim pristašem. Govori zopet o nekem delu, ki da se je brez razpisa oddalo. Trdi, da daje deželni odbor podporo le klerikalnim učiteljem in vdovam, ki so na »Slovenca« naročene. Podpore za teleta (Veselosť pri referentu in dr. Zajcu ter na galeriji) so se delile pred občinskimi volitvami, dajale so se teletom s strankarskega stališča, celo štiri mesece starim. Gospodarska Zveza je pri podporni akciji za krompir celih 60.000 K priložila. Krompir se je oddajal pristransko, mnogi Barjani, katerim voda teče celo v peč, niso ničesar dobili. Ne postopa se pošteno in na čelu tega bojkota se je celo deželni šef postavil. Deželnega predsednika bi drugod vihar odnesel, ako bi tako postopal kakor baron Schwarz. Baron Schwarz krši zakon. (Deželni predsednik se smeje.) Baron Schwarz je na svojem mestu nemogoč. Baron Schwarz je dobil od ministra za notranje zadeve ukor glede ljubljanskih občinskih volitev, dobil je pa tudi ravnokar nos od centralne vlade, ker je poslal nazaj cestni zakon. (Veselosť pri navzočih.) Vprašam, čemu je baron Schwarz sploh še tukaj. (Gromovita veselosť pri navzočih. Bučen smeh.) Ali je baron Schwarz prespal izpremembo na Dunaju? (Ponovna ogromna veselosť.) Zdaj so na Dunaju drugi gospodje (Veselosť), veter, ki zdaj z Dunaja pihlja, je blagodejen. (Velikanski smeh.) Zdaj vladajo na Dunaju gospodje, ki si niso izposodili ocal od dr. Susteršiča in ne »zwickerja« od barona Schwarza. (Bučna veselosť.) Mi pa kot opozicija ne zastopamo samo interesov naših volivcev, ampak najvišje državne interese. (Nepopisna veselosť in gromoviti smeh pri navzočih v zbornici in na galeriji. Klici: 18. september!) Odklanjamo proračun.

DR. LAMPE.

(Poslanci večine so polnoštevilno v zbornici in se zboru okoli referenta. Tudi poslanci manjšine so navzoči.)

V sicer ponavadi dolgočasni proračunski razpravi je prišlo po zaslugi nekaterih gospodov do tako zabavnih prizorov, da se moram dotičnikom odkritosrčno zahvaliti. (Veselo pritrdjevanje.)

Gospodje od manjšine so izjavili, da bodo proti proračunu glasovali (Klici: Je čisto vesele!), ampak jaz moram opozorjati, da je deželni zastop stvar čisto posebne vrste. V parlamentu se more ob proračunu izreči vladi zaupanje ali nezaupanje, v deželnem zastopu pa ima v odboru vsaka kurija svojega zastopnika, da je po svoji moči udeležena pri vodstvu deželnega gospodarstva. Zdaj pa manjšina glasuje proti številkam, ki jih je postavil v proračun za svoj resort dr. Ivan Tavčar. (Veselosť.) Ako so gospodje od narodno-napredne stranke proti njim, bomo pa izpustili tiste zahteve in tako kaj prišli. (Velika veselosť.) Vse stranke nosijo soodgovornost za deželno gospodarstvo. Toda jaz sem od zastopnika narodno-napredne stranke zastoj pričakoval kakih modrih nasvetov v tem oziru.

Da začnem s prvim govornikom, g. dr. Trillerjem, je on izrekel svoje globoko nezaupanje do naše večine. To njegovo globoko nezaupanje je utemeljeno na njegovem premišljevanju o materialni, moralni in politični bilanci S. L. S. (Veselosť.) To bilanco je utemeljeval dr. Triller s Hohenburgerjem, Elserjem in parlamentom, z rečmi, ki jih jaz ne morem kontrolirati, o katerih jaz ravnotako malo gotovega vem kakor dr. Triller, z rečmi, ki so se porodile v dr. Trillerjevi fantaziji. Eno pa gotovo vem, namreč to, da je zastopnik narodno-napredne stranke v parlamentu, dr. Ravniar, v vladni večini z dr. Hohenburgerjem. (Veliko pritrdjevanje in veselosť.) Hohenburgerja in Elserja ne poznam, jaz sem bil sicer že večkrat obsojen, a vedno le od slovenskih sodnikov. (Gromovita, dolgotrajna, velika veselosť.) Z veseljem pa vzamem na znanje, da so gospodje od narodno-napredne stranke dobri patrioti (Veselosť) in da imajo dobro voljo, z združenimi močmi delati za blagor dežele. Ampak te »združene moči« bom pozneje natančneje definiral. (Veselosť.)

Dr. Triller je izjavil, da dr. Tavčar takrat, ko je izrekel načelo političnega bojkota, čes: Liberalcem groš, klerikalcem knof! (Klici: Sem bil sam na tistem shodu zraven) ni tega resno mislil. Jaz sem takrat dr. Tavčarja pogledal in videl, da se je zasmajal. (Veselosť.) S tem je dr. Tavčar težko psihološko vprašanje, odkod izvira politični bojkot, sam najbolje rešil. (Velika veselosť.)

Dr. Triller je dejal, da iz deficita proračuna izja načelo političnega bojkota. Tega jaz ne razumim. (Klici: Jaz tudi ne!) Na eni strani nas

vedno napadajo, da izkazujemo deficit, na drugi pa od nas zahtevajo, da moramo ved izdati. Kako gre to skupaj? Kar se političnega bojkota vobče tiče, je stvar ta-le: Vsaka stranka je dolžna, da svojo čast varuje. (Tako je!) So stvari, ki absolutno izključujejo, da bi mogla ena stranka z drugo politično občeati, in to je tedaj, ako nasprotna stranka ne varuje iste lojalnosti, ki se mora od vsake stranke absolutno zahtevati. (Živahno pritrdjevanje.)

Dr. Triller se je, poudarjajoč, da je vladanje ars aequi et boni (Klici: To je Hussarek rekell — Dr. Susteršič: To se je od Hussarek naučil! — Klici: Od klerikalca! Veselosť), obrnil do mene, čes, da sem rekel, da bo prišel z liberalce v deželnem zboru dan obračuna in sode. To je njega jako užalilo. Jaz pa se zdaj obračam do njega in ga vprašam, kaj pa je s tisto trditvijo, da je deželni odbor 10 milijonov zapravil, da ima dolge prate, da denar krade? (Veliko ogorčenje. Razburjeni klici: Tu sedi tisti človek, ki je to trdil!) Danes bom obračun povedal: Za skupni melioracijski zaklad se je najelo 10 milijonov, 4 milijone je od preje. Od tega denarja se je izdalo do danes v melioracijske namene okroglo 3 milijone. (Cujtel! Cujtel!) Izvestni gospodje pa so trdili po deželi, da smo jih 10 zapravili! (Ogorčenje.) In če pogledate proračun, boste našli, da se je ta denar tako plodonosno naložil, da izkazuje veliko postavko med dohodki (Cujtel! Cujtel!) in da nesejo ti dohodki danes boljše obresti, kakor so obresti, po katerih smo dobili denar za melioracijski zaklad na posodo! (Cujtel! Cujtel!) 10 milijonov smo najeli, in zdaj, ko smo celo leto zapravljali in kradli, imamo še 11 milijonov na razpolago! (Viharno odobranje. Klici ogorčenja zoper narodno-napredno stranko.)

Dr. Triller je trdil, da so liberalci demokrati (Gromoviti smeh) in je zato navajal citat nekega španskega pisatelja. Jaz sem pri dr. Trillerju vedno nekaj španskega konstatiral (Nepopisna veselosť), zato pa je tudi španska njegova trditve (Veselosť), da S. L. S. vzdržuje nadvlado duhovnikov (Klici: In kapucinarjev!), zakaj S. L. S. se naslanja na ljudstvo (Veliko pritrdjevanje) in duhovščina z ljudstvom sočeluje. (Tako je!) Kar se pa tiče naših »fanatičnih mas«, o katerih je dr. Triller govoril, ga morem le pomiriti, ker naši ljudje niso fanatični, ampak pametni (Pritrdjevanje) in ravno zavoljo tega liberalci nikamor ne pridejo! (Pritrdjevanje.)

Drugi govornik, g. prof. Reisner je razlagal načelo, da, če izdatki rastejo, dohodki pa ne, potem nastane deficit. (Klici: To pa je jako modro! Naj se ponovi! Še enkrat! Veselosť.) Kako pomagati? Prof. Reisner je dejal, da se mora temu od pomoči tako, da se zvišajo doklade, in sicer za 80%; imenoval je natančno vsoto. Jaz konstatiram, da liberalna stranka stoji na stališču, da se morajo deželne doklade na 80% zvišati. (Lepo stališče!) Moja resolucija, ki pozivlja vlado, naj deželne finance sanira, je veliko bolj pametna. Liberalci pa, ki zahtevajo zvišanje deželnih doklad na 80%, bodo po deželi hodili in trdili, da hočemo mi doklade zvišati. (Klici: Saj drugega ne znajo kot lagati!)

Prof. Reisner je govoril o velikanski gospodarski krizi v deželi, katero da je povzročilo naše gospodarstvo. Najtežjo gospodarsko krizo, največji bankerot, zločinski bankerot v deželi je povzročila liberalna stranka. (Veliko pritrdjevanje.) In profesor Reisner ima najmanj vzroka o gospodarskih polomih govoriti, ki bi naj bil gospodarske krize saniral tam, kjer je imel on besedo. (Pritrdjevanje.) Povsod so bili liberalci tisti, ki so naše ljudstvo gospodarsko oškodovali! (Veliko pritrdjevanje. Ribnikar ugovarja.) Prof. Reisner je izražal velikanski primanjkljaj, a se mu je pripetilo, da je zamenjal številke proračuna in računskega zaključka. (Veselosť.) On je dober matematik, a ne razločuje proračuna od računskega zaključka. (Burna veselosť.) Računski zaključek izkazuje, da smo en milijon prihranili. (Cujtel! Cujtel!) Ljubljani smo s tem prihranili več kot 1/4 milijona! Potem trdi prof. Reisner, da smo Ljubljano oškodovali. Naj vzame v roke proračun in izračuna, koliko tega denarja bo v Ljubljani ostalo! (Pritrdjevanje.)

Zdaj pa pride picee de résistance, glavni komični prizor tega večera, gospod Ribnikar. (Gromovita veselosť.) Jaz sem, ko je prišel govoriti, prišel v ex-lex-stanje (Nepopisni smeh) in sem se, oprostile gospodje, moral neparlamentarno obnašati. (Gromka veselosť.) Ribnikar je začel očitati deželnemu odboru najgršo korupcijo. Ta korupcija se kaže 1. v tem, da se vse zgradbe oddajo brez razpisa. Konstatiram, da niti ena! Vse se razpišejo v javnih domačih listih in zraven še v dunajskem strokovnem. Ribnikar je svoje trditve detaljiral. Na primer, je rekel, hudourniki. Te pa oddaja vladal! (Viharna veselosť. Klici iz večine: Živio Ribnikar! Burno ironično ploskanje. — Posl. Ribnikar: Vlada in Vi, to je vseeno! Ponovna nepopisna veselosť.) In zdaj vem, kako je gospod Ribnikar poziv gospoda deželnega glavarja, naj vsi z združenimi močmi delamo za blagor dežele, razumel, namreč: z združenimi lažmi! (Viharen, burnen in nepopisni, gromoviti, dolgotrajni smeh.)

Torej, preidimo k združenim lažem! (Velikanska ponovna veselosť.) Vse ceste se razpišejo, Ribnikar pa je navajal en slučaj, ko sem ga vprašal, naj ga imenuje, je molčal. (Ogorčenje.) On da ne ve, kakor ne ve, kje so tisti milijoni, ki smo jih pokradli. (Ogorčeni vzkliki proti posl. Ribnikarju. Ponovni klici: Lažnik!) Navedel je neko drugo delo, ki je pa akord-čelo in smo je v lastni režiji izvršili. Če hočete vi, gospod Ribnikar, v svoji hiši sam pometati, vam ni treba dela razpisati. (Bučna veselosť. Klici: To je teater!)

Gospod Ribnikar je omenil črnomaljski most. Najbrže ga še ni videl; to je lep most, ki ga gredo gledat tuji inženirji, je menda najlepši most v alpskih deželah. Dela so se razpisala, dobila jih je domača tvrdka Zajec & Horn, ker je stavila najugodnejše pogoje. Pri preizkušnji mosta sem bil sam zraven, tehniko so konstatirali, da se je malokatera zgradba tako obnesla kot tale! Zdaj pa pride Ribnikar in napada v deželnem zboru javno domačo tvrdko, ki je svoje delo tako izbornorešil! (Velik vihar v zbornici. Ogorčeni klici: Fej! Nesramno! Nečuvno! In ta pravi, da obrtnike zastopa! Ponovni Fej-klici!) Ribnikar, tržni nadzornik mesta Ljubljane, je napadel tudi javno ljubljanskega meščana, gospoda Lončariča (Ponovni viharni Fej-klici), čes, da on doli vsa dela brez razpisa. Vsa dela, ponavljam, se razpišejo, Lončarič jih doli tedaj, ako je njegova ponudba ugodnejša. (Ribnikar: Vse dobil!) Vprašam, katera? (Ribnikar molči. Tedaj se vzdigne v zbornici nepopisni vihar. Ogorčeni klici: Lažnjivec! Tak človek sedi v deželnem zboru! Dr. Susteršič: V beznico spada! Drugi klici: Dokazane so mu laži! Lažnjivec! Ribnikar je v veliki razburjenosti, se pomika proti poslancem S. L. S. in zakliče poslancu Jarcu: Lump! Velik vihar. Klici: Nesramnež! Ta spada v beznico, ne v deželni zbor! Lažnjivec! Poslanec Povše: Kaj takega ne moremo trpeti! Preklicati mora! Ogorčeni klici. Ribnikar imenuje nek slučaj.) Tukaj ni Lončarič dela dobil, ampak Fischer, ta (kakož na Ribnikarja) se pa laže! (Klici: V beznico spada! Posl. Ribnikar molči.)

Ribnikar je govoril nadalje o cesti v Zireh, čes, da je le na ljubo klerikalcem narejena. (Ironični klici, naperjeni proti poslancu Ribnikarju.) Tisto cesto bi bila imela prejšnja liberalna večina priliko že zdavnej napraviti, pa je ni. Jaz sem šel sam v Ziri in sem sam sklepal z ljudmi pogodbe, vsi so bili zadovoljni. (Na levi galeriji se nekdo oglasa. Poslanci večine se obrnejo proti dotičniku, kličo: Vun z njimi!) Jaz sem zdaj v Zireh. (Veselosť.) Tam ni bilo od interesov nobenega ugovora, celo liberalci so bili zadovoljni, niti liberalni župan ni imel ničesar ugovarjati. Nobena cesta se ni tako gladko izpeljala, kakor ravno ta in nekateri so svet celo zastoj odstopili. (Odobranje. Ironični vzkliki proti posl. Ribnikarju.)

Ribnikar je tudi konstatiral, da se je vlada zoper skrajno korupcijo deželnega odbora pritožila in mu ukor poslala. (Veselosť. Klici: Take trapije je pravil?) Jaz za to pritožbo nič ne vem? Kam se je pa pritožila? Jaz moram v tej zadevi prositi za natančnejše podatke. (Velika veselosť.)

Nadaljne Ribnikarjeve pritožbe so se vrstile okoli mostov in telet. (Veselosť. Različni komentariji glede telet.) Ribnikar misli, da zidamo mostove v škodo liberalcem. (Smeh.) Kako si Ribnikar to predstavlja? Morebiti misli, da na vsak most napravimo tablico: »Črez ta most ne sme noben liberalce!« (Bučen smeh.) Po naših cestah se vse stranke vozijo, klerikalci, liberalci in socialni demokrati. (Veselosť. Klici: Celo anarhisti!)

Ribnikarju tudi premovanje telet ni všeč. (Ironični smeh.) Pravi, da se je pred občinskimi volitvami vršilo. Nagrade za teleta so se razdeljevale takrat, ko je deželni odbor dobil za to denar od ministrstva. Ribnikar protestira, ker niso liberalna teleta nič dobila. (Gromovita veselosť.) Gospod Ribnikar, če slišim jaz Vas govoriti, takoj vem, da ste liberalce, če pa slišim telčka mukati, ne vem, katere stranke je. (Vihar veselosť v celi zbornici. Gromoviti smeh. Buren krah.) Na stotine telčkov je prišlo, komisija ni nobenega vprašala, kateri stranki pripada, nagrado so dobili telčki kot taki (Ponovna veselosť), privoščite jim nagrado!

Pač pa so se pri tej priliki druge stvari vršile. Dočim so se župani S. L. S. vzorno vedli, so nekateri liberalni nagajali. (Klici: Kateri? Kar imenuj jih!) Župan v St. Rupertu ni hotel publicirati razglaš deželnega odbora, župan v Prestranku pa je namesto v Slavini, dolotil za premovanje Prestranek, ker mu Slavinci niso po godu. (Klici: Škandal!) S tem so bili Slavinci oškodovani.

Gospod Ribnikar se je spravil tudi na Barje. Tam na Barju je za časa Hribarja res vladala velika korupcija, najbolj pokvarjeni liberalci so tam, tam so se podpore delile pred volitvami, ko so namreč liberalci vladali. (Pritrdjevanje. — Poslanec Ribnikar kriči. — Deželni glavar poslancu Ribnikarju: Jaz imam v vami silno potrpljenje, pa ga ne bom več imel! Poslanec Ribnikar se poda molče v svoje klopi.)

Ribnikar je nadalje trdil, da je napravila »Gospodarska zveza« samo pri krompirju 60.000 kron dobička, na drugi strani pa govori vedno okoli, da je »Gospodarska zveza« falirala. (Ogromen smeh. — Ribnikar ugovarja. — Deželni glavar poslancu Ribnikarju: Vi nimate besede! To je moj zadnji ukor! — Poslanec Ribnikar se zopet vsede.)

Končno se je spravil Ribnikar na deželnega šefa. Jaz nisem poklican, da bi branil deželnega predsednika, to bo sam storil, ako bo to smatral za potrebno. To pa povdarjam, da je deželni odbor, ki ima paziti na občine in ki ima tudi oblast nad občinskimi uslužbenci, deželno vlado pozval, naj postopa proti nekemu magistratnemu uradniku, ki svoje posle skrajno zanikrno opravlja. (Cujtel! Cujtel!) ki škaniira v uradu stranke, ki niso njegovega političnega prepričanja. Cujtel! Cujtel! — Poslanec Ribnikar se grozeče in v veliki razburjenosti plazi k dr. Lampetu, kakor da hoče vsak čas nanj planiti, katerega se dolži, da je aranziral demonstracije in nagovarjal ljudi, naj pobližajo šipe! (Živahni klici: Cujtel! Cujtel!) — Poslanec Ribnikar stopi na estrado k dr. Lampetu, poslanec dr. Pegan se pa hitro vstopi pred Ribnikarja, da prepreči njegove namene. — Ribnikar: Kaj pa mislite, nisem Pegan! — Poslanec dr. Pegan: Sram bi me bilo, če bi vi bili Pegan! — Dr. Novak: Saj je Ribnikar močnejši od vas! — Dr. Triller stopi k poslancu Ribnikarju in ga odpelje nazaj k njegovi klopi. Ta organ je skrajno nedostojen govoril o deželnem odboru, se lagal (Fej-klici), ta organ se ima le deželni vladi zahvaliti, da ni bil kaznovan, kakor je zaslužil! (Cujmo! Cujmo!)

Sklepam svoj govor in priporočam predlog deželnega odbora deželnemu zboru, da ga sprejme.

Proračunski provizorij se nato sprejme.

Za učiteljsvo. — Podpora živinorejstvu.

Dr. Susteršič predlaga sledeči resoluciji: 1. Deželni odbor se pozivlja, da v proračunu za leto 1912 primerno zviša postavko za povzdigo živinorejstva.

2. Deželni odbor se pooblašča, da dovoli po svoji previdnosti, pričenši s 1. januarjem 1912 draginjsko doklado do 25% temeljne plače tudi takim članom učiteljskega oosa, ki so doslej bili izvezti.

Obe resoluciji se soglasno sprejmeti.

(V poročilu v posebni izdaji, ki smo jo danes jutraj priredili, je bilo besedilo netočno. — Kako in v kateri meri se bo deželni odbor poslednjega pooblastila, je zgolj njegova stvar. Gotovo je, da se bo deželni odbor pri tem skrbno oziral na posebne razmere in na finančni položaj dežele.)

GRADBA NOVEGA DEŽELNEGA URADNEGA POSLOPIJA.

Poročilo deželnega odbora v kratkih besedah poda deželni odbornik dr. Evgen Lampe. Iz tiskanega poročila posnemamo: Deželnemu odboru je deželni zbor v seji dne 28. oktobra 1910 naročil, naj preskrbi prostor za novo stavbo za deželne urade, ki so: deželna banka, c. kr. agrarna komisija, kmetijsko-kemijsko preskuševališče, nadzorništvo deželne naklade, deželni stavbni urad, trgovska šola, zavod za pospeševanje obrti, deželni kulturni svet in deželna klet. Na razpolago sta deželnemu odboru za to stavbo prostor, na katerem je stal bivši knežji dvorec (posestvo kneza Auersperga) in prostor na Slovenskem trgu, ki je last stavbinske družbe »Union« in tvrdke Schneider & Verovšek. »Union« je za okroglo 4390 m² sveta ponudila prodajno ceno 35 K kvadratni meter, in tvrdka Schneider & Verovšek za svojo okroglo 1420 m² merečo stavbno parcelo zahtevala pavšalni znesek 72 tisoč kron. Treba bi bilo prikiputi še toliko sveta, da bi bila mogoča speljava cest okoli poslopja. Svet za stavbo in ceste bi veljal 430 tisoč kron. Poročevalec pravi, da so velike težave, ker so cene od neke strani previsele in če ne bo ugodnejših ponudb, ni izključeno, da bo vse v vodo padlo. Predlagam:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Deželni odbor se pooblašča, da na podlagi sklenjenih predpogodb kupi v snižu predloženega poročila za eventualno gradnjo nove deželne hiše potrebna zemljišča in obsejke.

2. Deželnemu odboru se naroča, da oskrbi v tem poročilu natančneje opisano spremeni- tev regulacijskega načrta za mesto Ljubljano in 3. da poroča deželnemu zboru pri prihodnjem zasedanju ter obenem predloži generalne načrte in proračun za eventualno gradnjo nove deželne hiše na Slovenskem trgu.

Nato govori grof Barbo.

Grofu Barbu se zdi stvar predraga. Tudi cena stavbinske družbe »Union« je previsoka. Da hoče družba napraviti dober dobiček, za- došča dejstvo, da je gospod deželni poslanec Kobi njen odbornik. Cena, ki jo za del posestva zahteva Verovšek (140 K m) je naravnost ogromna. Prodalo bi se res lahko staro de- želno poslopje na Turjaškem trgu in sedanjo deželno palačo, ki je veljala 1.300.000 K, a kot edini kupec pride v poštev ljubljanska mestna občina. Pravi, da Nemci ne bodo glasovali za »stavljen predloge.

Poslanec Kobi pravi, da ni niti v od- boru, niti v upravnem svetu »Union« (Dr. Krek: Le zapomnite si to, gospod grof!), izda pa lahko skrivnost, da se njemu stvar zdi pre- draga.

Dr. Lampe pravi, da so stvari, ki se ne dajo naprej povedati. Gre se samo za poobla- stilo. Svet je res predraga, a se bo še obravna- valo. Ni izključeno, da se sedanji deželni dvorec za kaj drugega po- rabi kot za mestno občino Ljub- ljansko. V Ljubljani je tako pomanjkanje stanovanj, da bi se temu nedostatku znatno odpravilo, če bi se napravila tu stanovanja. (Klik: Za poslopje trgovske in obrtne zbor- nice!) Na Slovenski trg pa nikakor nismo na- vezani!

Pri glasovanju se sprejme predlog s slo- venskimi glasovi. Proti so glasovali Nemci.

PRIMEREN ODGOVOR NA LIBERALNE PSOVKE.

Na vrsto pride Ganglov nujni predlog, naj bi se v Idriji za dečke od 14. do 17. leta usta- novila obrtna šola. Pri glasovanju glasujejo proti poslanci S. L. S. in predlog pade. Libe- ralci kličejo: Bravo! — Dr. Krek: Lumpje nič ne dovolijo poštenim ljudem! — Jarc: Dokler nas psujete z lumpi, ničesar ne dobite! — Dr. Krek: Nič ne dobite, s čimurkoli pridete, do- kler vas bo sploh še kaj tu! — Deželni glavar: Povem svoje mnenje, da bi bilo take stvari boljše spraviti pred zbornico potem samostoj- nega predloga. — Ribnikar: Pa je stvar nujna! — Dr. Zajc: Radi vas! — Liberalni poslanci kličejo: Kje je tu tista ljubezen? — Naši: »Učiteljskega Tovariša« čitajte! Vas tu ne si- šimo!

Nato deželni glavar odgovarja na inter- pelacijo Ganglovo glede dvojezičnih napisov na eraričnih poslopih v Idriji. Deželni glavar pravi: Tozadejni predlog je bil sprejet 29. ok- tobra 1910 v deželnem zboru in se je deželni odbor z dopisom 19. novembra 1910 obrnil do deželnega predsedstva v Ljubljani s prošnjo, to zahtevo sporočiti ministrstvu za javna dela. Do danes ni dobil deželni odbor nobenega ob- vestila, kaj namerava ministrstvo za javna dela ukreniti. (Klik: Dr. Ravnihar naj pove, ki je v vladni večini!)

Končno deželni glavar želi vsem veselo novo leto. (Liberalci kličejo: Nam ne!) Deželni glavar: Želim, da bi se vsi vrnili krepki in ži- lavi po novem letu. Deželni glavar naznanja, da bo prihodnjo sejo sklical pismenim potem ter zaključi sejo.

Zasedanje delegacij.

V včerajšnji seji odseka četvorice je govoril zunanji minister grof Aehrenthal, predstavil se je pa z govo- rom tudi novi vojni minister. Ministra sta govorila v ogrski delegaciji. O Aehrenthalovem govoru sodijo dozda- došli listi takole: »Reichspost«, ki se zavzema za zvezo z Nemčijo, piše, da se za njo zavzema tudi Aehrenthal, a v posameznih slučajih se ni poslužil prave metode. »Grazer Volksblatt« pravi, da je grof Aehrenthal le malo povedal, kako da stojimo v zunanji politiki in kakšno stališče zavzemamo glede na svetoven položaj. List graja, ker se je izognil naš zunanji minister vpraša- nju, kako stojimo z Italijo in se iz- ognil temu sitnemu vprašanju z izja- vo, da ostanejo neizpremenjeni temelji naše zunanje politike. Graja, ker je glede na Nemčijo sicer veliko govoril, a hladno. »Die Zeit« sodi o Aehrentha- lovem govoru, da se je omejil le na ne- kaj konvencionalnih opazk o zunanjem položaju in da je zunanji minister ve- liko preveč zamolčal. Graja, ker je označil svojo politiko za konservativ- no. List beleži, da ni znal Aehrenthal o uspehih svoje politike ničesar poro- čati. Končno vpraša »Die Zeit« zlobno Aehrenthala, ki je, kakor piše navede- ni list, v svojem govoru krepko bobnal na vojni boben, zakaj ni nič povedal o Conradovem odstopu. Vpraša, kako sto- jimo z Italijo in zakaj se Italija opozar- jati mejah tako ojačuje. List opozorja nadalje, da nastop novega vojnega mi- nistra v odseku ogrske četvorice ni bil srečen in da mu razpoloženje ni pri- jazno in da je odbor hladno molčal, medtem ko je izjavil zaupanje Aehren- thalu. »Neue Fr. Presse« sodi o Aehren- thalovem govoru, da je bil pointirano miroljuben in je zelo zadovoljna z Aehrenthalovim govorom. Graška »Ta- gespost« ne veruje, da je samoobsebi umljivo, da ostanejo temelji naše zu- nanje politike neizpremenjeni, češ, Aehrenthal nosi še zdaj rane, ki jih je dobil v dvoboju z načelnikom general- nega štaba Conradom, dasi je zmagal, ker so tako pri nas kakor v Italiji kro- gi, ki tega ne smatrajo kot samoobsebi

umljivo. Končno piše, da Aehrentha- lov govor ni napravil globokega vtisa. Zelo pa hvali nastop novega vojnega ministra pl. Auffenberga, ki je nagla- šal, da v vojaškem oziru nismo vse- stransko pripravljeni. »Grazer Tag- blatt« sodi, da stališče Aehrenthala kljub zmagi v dvoboju s Conradom ni trdno. Očita mu, da ima fikšno idejo, pokazati svojo neodvisnost nasproti Berlinu. Tudi z vojnim ministrom ni zadovoljen, češ, da je pretiraval zato, da bi za armado več izprešal in da je razočaral vse, ki so mislili, da se po Conradovem odstopu izpremeni smer v vojnem ministristvu.

Aeh enthal in Auffenberg v odseku ogrske četvorice.

Po Aeh enthalovem ekspoziciji (gl. telefonska poročila včerajšnjega »Slo- vencia«) sta govorila delegata Berze- viczy in Holtei, na kar je še enkrat go- voril Aehrenthal.

Za Aehrenthalom govori novi vojni minister Auffenberg, ki naglašja, da v materialnem oziru armadi še veliko manjka. Zaradi žrtev armadi ni še no- bena država propadla, pač pa so prišle na rob propada take države, ki niso dovolj izpopolnjevale armade. Tista država, ki je največ izdala za vojsko, napreduje trajno in rapidno politično in gospodarsko, namreč Prusija. »Dra- stično se je pokazalo v rusko-japonski vojski, kako vpliva priprava na izid vojske. Japonci izdajajo 40—50% svo- jih državnih dohodkov armadi. Tistih 300 milijonov ob aneksijski krizi bi ne bili izdali, če bi bili imeli prej že ar- mado primerno pripravljeno. Minister navaja, koliko da so izdale percentuel- no razne države za armado v zadnjih šestih letih. Nemčija 15 do 18, Rusija 23, Francija 30, Italija 21 do 24, S. bija 23, Bulgarija 22, Anglija 40, Švica 26, Avstro-Ogrska pa 12 do 13,6 odstotkov. Minister nato izvaja, koliko se izda za civilne uradnike, a nihče se ni rabil besede moloh glede na birokracijo, medtem ko se že s samo besedo moloh označuje vojaški proračun. Če tudi od drugih ničesar ne zahtevamo, se le lahko zgodi, da bi drugi od nas kaj za- htevali, česar bi jim ne dali radi, zato se morajo zboljšati razmere v armadi. Manjka nam za naše kadre nad 30.000 mož, sram me je, ker so tako slabi re- stringirani četrti bataljoni. Tako slabo se ni bilo nikdar in nemogoče je vzdr- žati še to stanje. Za tako stanje za dalj- šo dobo ne more nihče prevzeti odgo- vornosti. Jasno in odkrito to pove in prevzela odgovornost zato javnosti. Pri- poroča toplo, da naj se rešijo brambne predloge. Končno pravi, da obsega ogr- ski jezikovni zaklad lepo prislovico »Ne bántsd a magyart«. (Ne dotakni se Ogra.) Gospodje, uresničite to prislovi- co. Na razna vprašanja je podal Auf- fenberg še nekatera podrobnejša poja- snila o rešitvi podčastniškega vpraša- nja.

Ogrski delegati in Auffenberg-ov ekspozice.

Dunaj, 28. decembra. (Zas.) Iz ogrskih parlamentarnih krogov se po- roča, da delegati splošno niso prijazno sprejeli Auffenbergovega ekspoziceja. Ptuj se jim je zdel rezek ton, s katerim je govoril. V plenumu se napoveduje debata. Grof Albert Apponyi napove- duje ostro kritiko.

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 28. decembra. (Zas.) Na poziv Aehrenthala otvori sejo starost- ni predsednik baron Schwegel, ki po- zdravi delegate. Za predsednika se so- glasno izvoli Dobernig, ki pozdravi de- legate. Za podpredsednika se izvoli grof Merveldt. Izvolijo se odseki.

Finančni odsek avstrijske delegacije.

Dunaj, 28. decembra. (Kor. ur.) Ko se izvoli predsedstvo, ponovi Aeh- renthal svoj v ogrskem odboru četo- rice podani ekspozice, nakar se prične razprava o začasnem proračunu. Dele- gat Pittoni graja, ker se je tako pozno sestavil skupni proračun. Vojni mi- nister Auffenberg obnovi svoj govor, ki ga je imel v ogrskem odboru četvorice. Svoj govor je končal s pozivom, naj se da armadi, da postane, kar bi morala biti: Varstvo in obramba vseh narodov častitljive habsburške monarhije, var- stvo dinastije. Začasni proračun je bil neizpremenjen odobren.

Dunaj, 28. decembra. (Zas.) Ko se je danes konstituiral finančni odsek, Nemci niso hoteli voliti za poročevalca dr. pl. Grabmayerja, ki je, kakor smo poročali, v gosposki zbornici po zaslu- ženju okrcal politiko nemške narodne zveze. Kandidirali so dr. Korytowske- ga, a pl. Grabmayer je bil kljub temu izvoljen s 7 proti 5 glasovom.

➤ Naše ženstvo ne moremo z no- benim darilom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica.«

Italijansko-turška vojska.

Poročil o novih bojih danes ni. Pač pa dementirajo Lahí, da bi bili vdrlí 23. t. m. Turki in Arabci pri Tobruku v laške utrdbe, marveč so Lahí odbili sovražnika. Evropska javnost istinito- sti laških in turških poročil z bojišča ne more kontrolirati, ker so Lahí spravili iz Tripolisa vse časnike, ki niso ho- teli tako poročati o položaju, kakor so to zahtevali Lahí. Francija je odgovorila Turčiji, zakaj je zasedla oazo Djanet. Odgovor Francije dokazuje, da smatra Francija Turčijo še vedno za suveren- no, ker bi drugače ne opravičevala pri Turčiji zasedo Djaneta, ki je tripoliško ozemlje.

Zasedba oaze Djanet.

Carigrad, 28. decembra. (Kor. u.) »Sabah« poroča, da je odgovorila francoska vlada na turško vprašanje, zakaj je zasedla oazo Djanet. Ker so odrinile turške čete, ki so se nahajale v oazi, proti severu, je ukazala Francija z orožniki zasedati oazo, da prepreči ro- panje v bližini tuniške meje.

Laška dementija.

Rim, 28. decembra. Lahí dementi- rajo poročilo, turškega vojnega mi- nistrstva, da bi bili 23. t. m. Arabci in Turki pri Tobruku udrlí v laške utrd- be in trde, da so bili Arabci in Turki ob tem napadu odbiti.

Rim, 28. decembra. (Kor. u.) »Agenzia Stefani« dementira poročila londonskih in pariških listov, češ da so se pričeli pogajati Lahí za mir, a da je miru nasprotno turško javno mnenje.

Lahí zgrade kabel med Italijo in Tripo- lisem. — Železniška proga Tripolis—Ain Zara.

Rim, 28. decembra. (Zasebno.) Po- godba za gradbo kabla Italija—Tripo- lis, je že podpisana.

Rim, 28. decembra. (Zasebno.) Laška vlada je naročila državni želez- nici, da naj zgradi normalno tirno žele- zniško Tripolis—Ain Zara.

Književnost.

• Fr. S. Finžgar: »Naša kri«. Ljud- ska igra v štirih dejanjih. Fr. S. Finž- gar je napisal za »Divjim lovcem« no- vo ljudsko igro »Naša kri«, ki je za- jeta zopet iz slovenske polpreteklosti. Spomini na dobo leta 1813, ko je umira- la Napoleonova Ilirija ter so se Franco- zi morali umikati zmagovitemu avstrij- skemu orožju, ti spomini še žive med Slovenci, zlasti pa med našimi kmeti. Finžgar je podal v svoji drami »Naša kri«, dramske prizore iz te dobe, ko so Slovenci imeli še francoske mére, ki pa so bili v svoji duši slovenski, av- strijski ideji neomajno zvesti župani, ko so po slovenskih vaseh ležali še franc. bataljoni ter so jih slov. kmetje, skrivajući in kontrebantariji neprestano napadali iz zasede. Med kmeti je vla- dalo le sovraštvo in vladal je strah, dasi so se Francozi trudili pridobiti slo- vensko srce in ljubezen. Slovenska kri ne trpi med sabo tujca, čeprav je mor- da koristen in dobrohoten. V sredini Finžgarjeve drame stojiata francoski kapetan in slovensko dekle, hči župana — méra; kapetan ljubi Slovenko, a njeno srce je zves'o kmetiškega fan- tu; žrtvovala bi se v rešitev svoje rojst- ne vasi, a reši jo zmaga. Avstrijec pod Ljubeljem. V igri pa je še cela vr- sta originalnih slovenskih tipov, ki jih pozna Finžgar, živeč med narodom, ti- pov, ki ilustrirajo mišljenje in čustvo- vanje slovenskih kmetov v dobi, ko je ugašala zvezda Napoleonovega ilirske- ga kraljestva. Drama je opravičena na- da, da je »Naša kri« nova pridobitev slovenskega izvirnega repertoirja. Glavne vloge igrajo: g. Verovšek, g. Nučič in gdč. Wintrova.

Knjige »Matice Hrvatske« so izšle in jih ljubljanski člani dobe pri pover- jeniku Dragotinu Hribarju (tiskarna, Dunajska cesta).

DODATEK DRŽAVNEMU PRORA- ČUNU ZA LETO 1912.

Dunaj, 28. decembra. (Kor. ur.) Finančni minister je izročil danes predsedniku poslanske zbornice nak- naden predlog k proračunu za l. 1912, ki se mu priklapijo sledeči novi iz- datki:

a) Enkratni prispevek državnim službenecem za izboljšanje njih gospo- darskega stanja. Državnim delavcem 12.100.000 K.

b) Izboljšanje železničarjem v zne- sku 20.800.000 K, za katero akcijo je v proračunu že izkazan znesek 2.400.000 kron in znaša zato končna potrebsčina 18.500.000 K.

c) Za nabavo novih železniških voz državnih železnic 20.000.000 K.

d) Za izpopolnitev telefona 20 mili- jonov kron.

KJE BIVA GESSMANN?

Dunaj, 28. decembra. (Kor. Au- stria.) Nasproti poročilom, da je bival Gessmann te dni na Dunaju, se konsta- tira, da je bival Gessmann novembra do 21. decembra v Parizu, od 22. t. m. nadalje pa biva v švicarskih zimskih toplicah St. Beatenberg pri Interlaknu in da ne pride kmalu na Dunaj, ker je bolan in ne more spati.

KITAJSKA REVOLUCIJA.

Pekin, 28. decembra. (Kor. u.) Cesarica vdova, Juan Šikaj in Mandžu princí so se ves dan posvetovali o pred- logih mirovne konference v Šangaju. Princa Julian in Caitao sta nasprotova- la, da se skliče večja konferenca, kakor sedanja v Šangaju. Princ Hin se je pa izjavil za ta predlog. Cesarica vdova je odobrila predloge in naročila, da naj se skliče nova konferenca, kateri se pre- pusti, da odloči kakoršnokoli vladno obliko.

RUSI V PERZIJI IN NA MONGOL- SKEM.

Peterburg, 29. decembra. (Za- sebno.) V zunanjem ministristvu se je konstatiralo, da se je v Teheranu čez noč javno mnenje Rusom v korist iz- premenilo in da je vedno več politikov, ki se zavzemajo za edinost z Rusijo.

Peterburg, 29. dec. (Zas.) »No- vo Vreme« poroča iz Pekina, da je za- gotovil Sazonov japonskemu poslani- ku, da Rusi niso poslali v Mongolijo svojih vojakov, da deželo okupirajo, marveč zgolj zato, da ščitijo koristi ru- skih podanikov.

Rusi pred Tehe-anom.

Carigrad, 28. decembra. (Zas.) Poročevalec »Corriere della Sera« po- roča, da je 1400 Rusov le še nekaj kilo- metrov oddaljenih od Teherana.

Vstaja zamorcev.

Bruselj, 29. decembra. (Zas.) Iz kolonije Kongo se poroča o veliki vstaji zamorcev. Uelleozemlje terorizi- ra 3000 vstašev. Vlada je odposlala pro- ti vstašem 2000 vojakov.

ZAČETEK VOLILNEGA BOJA V AMERIKI.

Cleveland, (Ohio), 28. decem- bra. (Zasebno.) Senator Lafollete, kan- didat progresivne republikanske stran- ke za predsedniško mesto, je že pričel volilni boj v Ohio in na zahodu. V Cle- velandu je ostro napadal truste.

Dnevne novice.

+ Liberalno sleparstvo, ki se uga- nja pod naslovom »deželno gospodar- stvo«, je že preostudno. Nalašč zame- njujejo liberalci proračun in raču- ski zaključek in s tem slepijo ob- činstvo. Deželni odbor je sestavljal pro- račun, katerega smisel se glasi: Da zadostimo gospodarskim potrebam de- žele, potrebujemo poldrugi milijon več dohodkov. Ta poldrugi milijon naj od- stopi deželi Kranjski država pri sploš- nem saniranju deželnih financ. Libe- ralci pa lažejo, da je ta poldrugi mili- jon, ki je proračunan, že zaprav- ljen. Seveda s tem liberalci v dežel- nem zboru škodujejo kranjski deželi, ker po njihovem bi moral deželni odbor predložiti proračun brez primanjkljaja. Potem bi bila kranjska dežela edina brez primanjkljaja, in ako bi država razdelila 40 milijonov med dežele, ne bi Kranjska dobila nič. Takih norcev, ka- kor so kranjski liberalci, ni v nobenem drugem deželnem zboru. Zato je pa le v interesu kranjske dežele, da se gotovi- gospodje, katerih delo je v očito škodo dežele, iz deželnega zbora odstranijo. Zdaj se gre za velike stvari, in tu ne smemo imeti malenkostnih osebnih ozirov!

+ Na delo za »Slovenca«! Prosimo somišljenike, da dneve okoli novega leta posvete razširjenju »Slovenca«. Vsi dosedanjí gg. naročniki naj takoj b'agovoliijo odposlati naročnino, da olajšajo delo upravnistvu. V vsaki ob- čini bi se dalo s primerno agitacijo do- biti nekaj novih naročnikov. V vsaki gos'ini bodi »Slovenec«, vsi naši zaup- niki, vsi naši župani, vsa naša župan- stva naj bi postali naročniki »Sloven- ca«. Čim bolj bo razširjen »Slovenec, bolj bo olajšano pri raznih volitvah po- litično delo! Če kedaj, nas sedanji čas pozivajo na živahno delo za »Sloven- ca«! Še bolj kot doslej bo »Slovenec« vodilen list v slovenski politiki, pa tu- di v drugih oddelkih bomo list še bolj izpopolnili ter prosimo tudi za to vse- ranske pomoči. V vsaki župniji pre- glejte, kdo bi bil lahko naročnik »Slo- vencia«, sestavite bralne krožke, v ka- terih naj se po par oseb skupno naroči »Slovenca«. Tako bi vsaka župnija lah- ko v vsaki vasi pridobila nekaj naroč- nikov. Prosimo za sodelovanje pri tem posebno našo mladino, ki naj združena z drugimi našimi zaupniki stori vse, da povzdignemo »Slovenca«! Tudi naše

ženstvo ima pri tem lep delokrog in naj se temu delu posveti z vso vnamo!

+ Uspeh »Slomskove zveze«. Zborovalci »Slomskove zveze« so včeraj pred prvo sejo deželne zbornice poslali deputacijo k načelniku S. L. S., poslancu dr. Šusteršiču. Vodja odposlanstva, nadučitelj Jeglič, je tolmachi prošnje »Slomskove zveze«, naj bi blagovolili zastopniki Slovenske ljudske Stranke storiti za najbolj potrebno učiteljsko vsaj toliko, kolikor se da izvesti v danih razmerah. Uspeh se je pokazal takoj v sledeči seji. Dr. Šusteršič je predlagal: Deželni odbor se naroča, da od 1. januarja 1912 po svoji prevladni nakaže tudi onemu učiteljsstvu, ki je bilo doslej od draginjske doklade izvzeto, 25 odstotno draginjsko doklado. Predlog je bil z odobravanjem sprejet. — To je pač lepo novoletno darilo za tisti del učiteljsstva, ki je bil doslej izključen pri dovolitvi draginjske doklade. — Modro in umestno bi bilo, da bi se znesek 20.000 K, ki je odmenjen za podporo učiteljsstvu sploh, razdeljeval odslej samo oženjenim učiteljem, dokler ne pride do definitivne regulacije učiteljskih plač.

+ Protest »Slomskove zveze«. Pri včerajšnjem zborovanju podružnice »Slomskove zveze« za Ljubljano in okolico se je bilo zbralo tudi nepričakovano veliko vnanjih gostov — učiteljev in učiteljic. Navzoč je bil tudi poslanec Fr. Jaklič, ki je med drugim povedal, da vlada med poslanci S. L. S. velik odpor zoper izboljšanje učiteljskega gmojnega stanja, to pa radi predrznega in protiljudskega nastopa mnogih liberalnih učiteljev pri volitvah in drugod, zlasti pa radi hujšajočih, izživajočih in skrajno žalečih pisav glasila Učiteljske tiskarne in »Učit. Tovariša«. — Z ozirom na to je po odhodu g. poslancea k deželnozborni seji predlagal nadučitelj Bric, naj izreče zbrano učiteljsstvo »Slomskove zveze« liberalnim kolegom sledečo protestno izjavo: »Zbrani zastopniki »Slomskove zveze« z ogorčenjem obžalujejo, da se nahaja med kranskim učiteljskim svetom še veliko takih liberalnih škodljivcev, ki s svojim razdirajočim in ljudskim interesom nasprotujočim delom, ki s svojo brezmejno netaktnostjo ter zastopstvo S. L. S. žalečo pisavo po liberalnih listih — kvarijo ugled učiteljskega sploh, hkrati pa zavlačujejo občno izboljšanje učiteljske bede.« Resolucija je bila soglasno sprejeta.

+ Pred zasedanjem kranjskega deželne zbornice brala se je včeraj ob desetih slovesna sveta maša v stolnici. Udeležili so se je korporativno vsi poslanci S. L. S., za vlado deželni predsednik baron Schwarz in grof Künigl. Slovenska narodno-napredna in nemška stranka sta korporativno — izostali. Med občinstvom se je to opazilo; napravilo je zelo neugoden utis. Slišali smo malo laskave opazke in splošno se presoja to ravnanje kot brez taktnost. Včeraj so pokazali naši liberalci, kakšno je njihovo krščanstvo, s katerim se šopirijo po shodih.

+ Si velja zapomniti. Dr. Triller ima navado, da v deželni zbornici pride vsakokrat na dan s »Slovincem«. Včeraj je slučajno na to pozabil. Mi smo pa opazili, da se je njegov včerajšnji govor časih naravnost dobesedno slišal tako kakor fraze, ki jih »Narod« zadnje leto neprestano premleval, in »Narod« je zadnje čase prav posebno sirov. Isto velja za Ribnikarja, od katerega se pa kaj drugega sploh ne more pričakovati. Vsi so včeraj dobili vtis, da v »Narodovem« pisanju o S. L. S. veje večina dr. Trillerjev duh. Kakšen je ta duh, ni treba še razkladati. Dr. Trillerja bo treba na to opozoriti, kadar se bo zopet pritoževal nad »Slovincem« in igral vlogo učitelja bontona.

+ Kako okrajno glavarstvo draginjo preganja. C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu je povodno otvoritve društvenega doma v Rakeku že zopet, kakor v Logatcu, prepovedalo pobirati vstopnino pri gledališki prireditvi »z ozirom na občno draginjo, ki jo posebno občuti nižje ljudstvo«. Tako prepoved more dati le človek, ki ne pozna razmer in ne vé, da si ljudstvo za tistih par vinarjev raje privoščijo pošteno razvedrilo, kakor da jih v gostilni zapravi. Ravno v tem času pa, ko okrajni glavar Ekel prepoveduje tako nizke vstopnine pri izobraževalnih društvih, se mudi v tem kraju nek nemški kinematograf, koji je pa vsak večer natičeno poln. Samo v Cerknici se je mudil 14 dni in je odnesel več kot dobi izobraževalno društvo v treh letih vstopnine. Temu je pa c. kr. okrajno glavarstvo dalo neomejeno dovoljenje, ne oziraje se na »splošno draginjo«. Ni li to dvojna mera? Če vam je tako pri srcu splošna draginja, imejte isto pred očmi tudi na vaših uradnih dnevih, ko tako ljudje neusmiljeno kaznujete, da se ne sliši drugega kot: da bi ga že enkrat odnesel iz Logatca! — Opozorjamo na tako postopanje predsednika S. K. S. Z. Sedaj bo ravno prilika v deželni zbornici kaj takega povedati. Naj naši poslanci z logaškim okrajnim glavarstvom temeljito obračunajo! — V Dolenjem Logatcu je poizku-

šalo okrajno glavarstvo na ravno tako originalen način odpravljati draginjo in je ondodnemu izobraževalnemu društvu tudi prepovedalo predstaviti, češ da je draginja. Izobraževalno društvo se je pritožilo, deželna vlada je rekurzu ugodila in naročila okrajnemu glavarstvu, naj nadalje ne dela takih sitnosti. Pa logaško okrajno glavarstvo menda meni, da je več kot deželna vlada ter se v kratkem namerava preseliti na Dunaj, da ondi prepove predstave v dvornem gledališču in na drugih dunajskih odrih. Tako bo tudi na Dunaju rešeno draginjsko vprašanje, ki ravno Dunajčane najbolj mori. Dunajčanje še ne vedo, da bodo pomoč dobili iz Logatca.

— Razpisana dela za belokranjsko železnico. Iz Novega mesta se nam poroča: Dne 24. t. m. je dospel semkaj razpis za belokranjsko železnico. Načrti in pogoji za oddajanje se lahko upogledajo v c. kr. železniškem ministrstvu na Dunaju in v Novem mestu pri c. kr. trasiskem oddelku. Termin za ponudbe je do 1. februarja 1912 do 12. ure popoldne. Ob 3. popoldne se bodo isti dan ponudbe odprle. Ponudniki ostanejo v besedi do 15. marca 1912; do istega dneva morajo biti dela najkasneje oddana. Za otvoritev belokranjske železnice je določen 1. maj 1914.

— Zgoreli dalmatinski parnik. Šibenik, 26. decembra 1911. Kakor smo že poročali, je zajel parnik »Isea«, last parobrodne družbe Dalmacija na Božič, 25. t. m., v sredi med Šibenikom in Splitom velikansk cirkon. Parnik je bil obložen z nafto in petrolejem. Nesreča je hotela, da se je razsul večji sod in ves petrolej razlil v prostor, kjer so stroji. Hipoma je bil ves parnik in plamen in na gašenje niti ni bilo misliti. Edino, kar je mogel kapitan storiti, je bilo, da je velel krmilarju obrniti ladjo proti obrežju, kamor je plula nato s polnim parom. Preden je zadel ob pečevje, je ladjino moštvo poskakalo v morje in se rešilo na breg malega otoka. Ladja je deloma zgorela, deloma pa se potopila. Pogumni čolnarji iz bližnje celinske vasi Račice so takoj prihiteli na lice mesta in rešili ponesrečene mornarje, ki so bili veče ali manj opečeni. Iz več milij oddaljenega Šibenika sta prihiteli tudi dve erarični torpedovki, ki sta preiskali vse obrežje, če bi se morda nahajal kje še kak ponesrečenec. Ko sta se prepričali v Račice, da se je rešilo in da je na varnem vse moštvo, sta odpuli zopet v Šibenik. Sem prihiteli zdravnik je obvezal ranjence.

— Vlak raztrgal človeka. Včeraj popoldne je raztrgal vlak pri Plavah železniškega delavca Alojzija Fortunata.

— Konfiscirana je bila današnja številka »Mira« radi članka »Na vislice s slovenskimi korporacijami«.

— V konkurzu je Franc Juršič, posestnik in usnar v Kandiji pri Novem mestu.

— Usodepolna zaušnica. Pod vlado bana Tomašiča so postale zaušnice jako usodepolne — ne za tiste, ki jih prejemajo, marveč za tiste, ki jih dajejo. Najnovejši dokaz: Notar v Sv. Ivanu Zelini, Luigi Gagliardi, se je ob zadnji volivni agitaciji za Tomašiča izrazil o koalicijski odvetniški koncipientu Z. Lencu, da se je ponudil vladi, da ji izda skrivališče St. Radiča, ako mu vlada dá stalum. Lenac je vsled tega Gagliarda ob prvem srečanju na hodniku sodišča oklofotal. Na dan volitve so Lenca zjutraj ob 5. iz postelje vzeli orožniki in ga zaprli. Izpuščen je bil šele po volitvah. Potem pa se je zavzela za Lenca okrajna oblast in ga radi zaušnice Gagliardu na podlagi nekega patenta obsodila na dva dni zapore in izgon iz okraja. Lenac je oženjen in oče več otrok.

— Draginja v Dalmaciji. Vlada je nakazala dalmatinskemu cesarskemu namestništvu 500.000 K za ublažitev draginje, ki vlada v Dalmaciji. Poleg tega je tudi vlada odredila, da se s 1. januarjem 1912 v Zadru ustanovi posojilni fond s kapitalom 100.000 K, ki naj bi služil povzdigi ribištva v Dalmaciji. Nadalje je nakazala vlada tudi občini Promina brezobrestno posojilo iz državnih sredstev v znesku 38.220 K.

— Poročil se je g. Ivan Tomažič, deželni dacar v Ribnici, z gđno. Franjo Tončič. Čestitamo!

— Zimski šport. Za smučarje in sanjke v Ljubljani, ki nameravajo obiskovati športišča na Gorenjskem, odredilo je c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, da vozi na progi Ljubljana — Jesenice — Bled — Bohinj posebni športni kupe ob nedeljah in praznikih, in sicer bode ta športni kupe priklopljen pri vlaku, ki odhaja iz Ljubljane ob 6. uri 48 min. zjutraj proti Jesenicam. Za nazaj iz Bohinjske Bistrice in Bleda bode športni kupe pri vlaku, ki vozi ob 5. uri popoldne in ob 7. uri 34 min. zvečer iz Bohinjske Bistrice. V ta športni kupe ima športnik dati svoje orodje (sanke, skij), ne da bi plačal zato posebne pristojbine; kupeji bodo posebno zaznamovani s tem, da bodo imeli napis »športni kupe«. Kakor se vidi iz navedenega, podpira ravnateljstvo državne železnice hvalevredno športno akcijo na Gorenjskem.

— Naročnikom »Občinske Uprave« se naznanja, da izidejo številke 22, 23 in 24 takoj po novem letu v skupni številki.

— Vsled ljubosumnosti je v Reki te dni izvršil samoumor nek mlad mornar, Franc Modercich, ki je bil poročen šele en teden. Prerezal si je vrat.

— Grozne posledice neumestne šale. V Delnicah pri Reki je neki delavec v šali vtaknil svojemu tovarišu Nikolaju Mihelčiču v žep dinamitno patrono. Ko je Mihelčič vtaknil v žep roko, je patrona eksplozirala ter raztrgala nesrečniku roko ter mu poškodovala tako oči, da je na eno oslepel, drugo bo pa bržkone tudi izgubil. Roko so morali v bolnišnici odrezati.

Ljubljanske novice.

Ij V bogati el'ni spored »Silvestrovega večera«, ki se vrši prihodnje nedeljo zvečer v veliki dvorani »Uniona« je poleg drugih novih točk uvrstila »Slovenska filharmonija« nova komična Kienzlova kvarteta za oboja, klarinet, fagot in rog: »Vesela serenada« in »Humoristični valček«. Poleg Verovškovih nastopov, novih zborov in obširnega drugega snoreda bode ta tudi te dve točki za veselo razpoloženje nekaj izrednega. Opozorjamo, da bo začetek točno ob 8. uri zvečer in da je tudi po polnoči preskrbljeno za izborno zabavo.

Ij »Mati svetega večera«, krasna Silvija Sardenkova igra, se četrtič in zadnjič uprizori 1. januarja, na novega leta dan, točno ob pol 8. uri zvečer na »Ljudskem odru«. Pri popolno razprodani hiši je že trikrat dosegla lepe uspehe. Mnogi so morali oditi ob blažajne, ker ni bilo dobiti več vstopnic. Sedaj so še skoraj vsi sedeži in stojišča na razpolago. Oddaljeni kakor bližnji naj si prostor že preje preskrbijo. Omenjamo, da je to nepreklicno zadnja uprizoritev te igre. Kdor torej še hoče videti igro, ki si je osvojila srca vseh gledalcev, ima še zadnjo priložnost na novega leta dan. — Vstopnice se prodajajo v »Katoliški Bukvarni«. — Abonement velja za to igro.

Ij Katol. društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani priredi na Novega leta dan, 1. januarja 1912, v svojem domu, Komenskega ulica 12, zabavni večer. — Spored: 1. C. Kammerlander: Božična, zbor s tenor-solo, poje g. L. Bajde. — 2. I. Bartl: Moja domovina, zbor z bariton-solo, poje g. J. Ermann. — 3. Nedved: Kranjska dežela, solospjev s spremljavo glasovirja, poje g. Fr. Jager. — 4. Govor. — 5. Klavirolina s spremljavo glasovirja, proizvaja gosp. L. Bajde; a) G. F. Händel: Largo, b) G. F. Händel: Bourree, c) S. Hauser: Večerna molitev. — 6. Mir ljudem na zemlji. Igrokaz v treh dejanjih. Spisal K. Schwienhort. Poslovenil dr. I. Mazek. — 7. Prosta zabava. — Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin. Stojišča 30 vin.

Ij Vrak Slovenec je vesel novoletnih argle'nic akad. sl'arja Vavotča, ki so res mojstrsko delo, najlepše razglednice, kar smo jih doslej Slovenci imeli. **Po'urke v teh dneh še kolikor mogoče teh novoletnih razglednic**, ki se dobe v naslednjih prodajalnah: **Prodajalna Katol. tisk. društva (Nišman)**, **Konfarijeve ulice**; **trifika Šoukal, Fred Škof'jo**; **trgovina gospe Anaele Čošnovar v Ko'odvorskih ulicah**; **trifika gospe E'ner v Kopita jevih ulicah**; **trifika Fran'a Šterkovič na Dunajski cesti v Frö'lichovi hiši**; **trgovina s papirjem Gajšek na v. Pe'ra cesti**; **trgovina s papirjem Ig'li na Mestnem tr-u**; **prodajalna Ivane Fojkar na Dolenjski cesti**. — Posamezna razglednica velja samo 10 vinarjev, a je res nekaj, kar razveseli srce in umetniški čut.

Ij Samoumor Ljubljančanke na Reki. Sinoči je na Reki izvršila samoumor kavarnarska blagajničarka Marija Gradišerjeva, rod. iz Ljubljane. Vzrok samoumora so bržkone ljubavne razmere.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Marija Kocmur, bivša delavka, 59 let. — Ignacij Us, posestnik, 50 let. — Cerar Ferdinand, delavec, 57 let. — Silvester Kamnar, tovarniški delavec, 62 let. — Lovro Sadar, drvar, 59 let. — Marija Elizabeta Močnik, rejenka, 6 dni. — Juri Benedičič, občinski ubožec, 74 let.

Ij V kaznilnico v Begunjah na Gorenjskem je včeraj orožništvo eskortovalo iz Celja pet kaznivcev.

Ij Aretacije. Na Sv. Petra cesti je včeraj stražnik zasačil 50letnega potepuha Ivana Pleškota, kteri ima za mesto prepovedan povratak in ga odvedel v zapor. — Neka ženica se ga je bila včeraj tako nalezla, da je v Wolfovi ulici onemogla obležala in so jo morali z zelenim vozom prepeljati na magistrat. — V neki gostilni na Poljanki cesti je nek delavec bil tako rabljan, da ga je morala gospodinja postaviti pod kap. Pa se je kmalu povrnil in se spustil v gostilničarko ter jo začel obdelovati s

pestmi. Poklicali so stražnika, da je razgrajča odvedel v zapor. — V Kolodvorski ulici je bil aretovan tujemu imetu nevaren vagant Alojzij Potokar, ki ima tudi za mesto prepovedan povratak. — V Linhartovi ulici se je bil vlegel v jarek nek pijanček, katerega so morali prepeljati v špehovko v zelenem vozu. — V šentpeterskem predmestju je bila aretovana 39letna Veronika Zajc iz Tuhinja, ki ima za mesto prepovedan povratak. — Na južnem kolodvoru sta bila aretovana brata Ivan in Anton Gorenc iz St. Ruperta na Dolenjskem, ker sta se hotela izseliti v Ameriko, ne, da bi bila prej zadostila vojaški dolžnosti. Tudi 60letni posestnik Ivan Novak je moral z njima, ker je na sumu, da ju je hotel k temu zapeljati. Vse so izročili sodišču.

Štajerske novice.

Š Naročnike na Štajerskem prosimo, da blagohotno poskrbe tudi po Štajerskem za razširjenje »Slovenca«. Proti liberalnim dnevnikom, ki se povsod usiljujejo štajerskim Slovincem sto, i edini slovenski katoliški dnevnik »Slovenec«, ki je tudi štajerskim Slovincem nujno potreben in je bil vedno njihov zvest tovariš v vsakem boju.

Š Shodi Kmečke Zveze. Na starega leta dan, 31. decembra, priredi Kmečka Zveza na Spodnjem Štajerskem okrog 20 shodov, na katerih se bo govorilo o dež. zboru, obstrukciji, o deželnem proračunu in o agitaciji za naše časopise. Somisljelniki naj povsod razvijejo živahno agitacijo! Na shodih govore poslanci in naši organizatorji.

Š Strašna nesreča. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom nam pišejo: Minole dni se je ponesrečil v radolinskih gozdovih Rousijevih Anton Gasser iz župnije Sorice na Kranjskem. Pri spravljaju dreves ga je v rizi zadel ploh. Bil je na mestu mrtev. Zapušča na Kranjskem vdovo in osem otrok.

Š Umrlj je na Dobrni pri Celju ugledni kmet Jakob Svent starejši, p. d. Kotnik. Bil je cerkveni ključar in narodni občinski odbornik. N. v. m. p.

Š Drobne novice. V Ribnici na Pohorju se vrši v nedeljo zborovanje in veselica bralnega društva v gostilniških prostorih gospoda Puha. Na vspredu je mnogo zanimivosti in govor gosp. Žebota iz Maribora. — V Braslovčah se vrši občni zbor pevskega društva v nedeljo dne 31. decembra ob 3. uri popoldne. — Na Novega leta dan se vrši v Šošanu po večernicah občni zbor Bralnega društva v cerkveni hiši po običajnem sporedu.

Š Nesreča pri igranju z revolverjem. Kakor nam poročajo iz Brežic, se je igral pekarski učenec Vincenc Goričanec v Dobrovi z nabitim samokresom. V njegovi bližini je stal zidar Pilh. Naenkrat počasi strel in Pilh se je v glavo zadet zgrudil na tla. Goričanec je klical na pomoč. Pritekli so ljudje in Pilh spravili v brežiško bolnico.

Š Iz Celja. Na Graški cesti se mislita naseliti v prostorih, kjer je prav žalostno končal nemški špecerist Hans Wogg, zopet dva Nemca. — Celjska Čitalnica priredi v nedeljo, dne 31. decembra »Silvestrov večer« ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Na vspredu je enodejanka in več drugih zanimivosti.

Š Mila zima. Na Štajerskem imamo letos zelo milo zimo. Na celjskem trgu se dobe sveže gobe, kar je za ta ponavadi mrzli čas gotovo občudovanja vredno. — V Artičah pri Brežicah pa so solnčni kraji vsi polni lepo cvetočih trobentic in drugih pomladanskih cvetov.

Š Malanedelja. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 7. prosinca 1912 gospodarsko predavanje o živinozdravništvu; govori okrajni živinozdravnik gosp. Supančič iz Zalca o ravnanju z bolno živino. Živinoorejci so vabljeni k obilni udeležbi.

Š Iz Oplotnice pri Konjicah. Slovenska stranka se je proti občinskim volitvam v Oplotnici, pri katerih so zmagali nemškiutarji, pritožila. Odgovora na ljubo Nemcem še vedno ni.

Š Iz justične službe. Stalno je umirovljen dvorni svetnik in podpredsednik deželne sodišča v Gradcu Warmund vitez Karnitschnigg. Povodno umirovljenja je bil odlikovan z vitežkim križem Leopoldovega reda. — Višjesodna svetnika v Gradcu dr. Alojz Feldner in Josip Schwentner sta imenovana dvornim svetnikom istotam.

Š Iz politične službe. Umirovljen je podpredsednik štajerskega namestnijskega baron Hammer-Purgstall; povodno umirovljenja mu je bil podeljen komturni križec Franc Jožefovega reda. — Na njegovo mesto je imenovan dvorni svetnik pri solnograški deželni vladi, baron Myrbach-Rheinhold. — Dvorni svetnik v štajerskem namestništvu grof Manzano je prestavljen v Solnograd; odlikovan je s komturnim križcem Franc Jožefovega reda.

Š Iz Celja. Tukaj se vrši telovadna tečaj štajerske podzveze Orlov. Tečaj je

precej dobro obiskani od telovadcev in zastopnikov raznih izobraževalnih društev.

— **Umril** je na Ljubogojni pri Horjulu dne 29. decembra 1911 Ivan Stanovnik, zidarski mojster in načelnik prostovoljne požarne brambe v Horjulu. Pogreb predregaja ranjkega bo v nedeljo ob pol 9. uri dopoldne. Pokojnik je bil priljubljen med horjulskim prebivalstvom in zvest pristaš S. L. S. Sveti naj mu večna luč!

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA S. L. S.

Vipava, 29. decembra. Na Slapu pri Vipavi je pri občinskih volitvah S. L. S. zmagala z ogromno večino na celi črti.

GOVOR DR. KOROŠČA V AVSTRIJSKI DELEGACIJI.

Dunaj, 29. decembra. V današnji seji avstrijske delegacije je govoril dr. Korošec. Izvajal je v glavnem sledeče:

Razumem in odobravam previdnost in rezervo, s katero je minister za zunanje zadeve grof Aehrenthal politični položaj obrazložil. Bilo bi pa pogrešno, če bi delegaciji o našem razmerju z velesilami molčali. Zlasti pa čutijo delegati iz južnih pokrajin nujno potrebo, da govore o razmerju monarhije do Italije.

Slovenci so pristaši zveze z Italijo in odkritosrčno želijo, da se to razmerje vzdrži. Žalibog pa bi morala ta zveza razpasti, ako se gotovim stvarjem, ki v zadnjem času zvezno razmerje med Avstrijo in Italijo čedalje bolj zastrupljajo, ne napravi enkrat za vselej konec.

Italija, ki stoji čedalje bolj pod vplivom Francije, pri vsaki oficialni in oficiozni priliki izjavlja, da je v trozvezi in hoče v njej zvesto ostati, de facto pa njena zunanja politika ni vedno s temi zagotovili v soglasju.

Tako Nemčija kakor Avstrija morata konstatirati, da se je Italija zoper pri zaveznikih samoposebi umevno navelo, da se zavezniki in prijatelji v kritičnih časih ne smejo nahajati na strani nasprotnika, že večkrat preglašila.

V krščanskem vprašanju se je Italija od nemškega stališča oddaljila in postavila na stran zahodnih velevalst, leta 1906 pri maročanski konferenci pa je istotako podpirala nasprotnike svoje zaveznice, Nemčije.

Kar se tiče Avstrije, je Italija ob priliki aneksijske krize jasno dokazala, da se nam ni mogoče nanjo zanesti, in je takrat zoper nas celo mobilizirala.

Nasprotno pa, kako lojalno se vede Avstrija nasproti Italiji povodom tripoliške afere! Čeprav nimamo od Italije ničesar pričakovati in je na drugi strani v našem največjem interesu, da z ozirom na Balkan živimo v prijateljstvu s Turčijo, smo se postavili na stran Italije in ji s svojim prijateljskim vedenjem izkazujemo največje usluge ter koristi.

V Italiji pa slavijo v Vidmu Oberdanka, novi zemljevidi Italije, na katerih se Primorje in Dalmacija prištevata h kraljestvu, so javno razpostavljeni in naši vojni poročevalci iz Tripolisa so nam povedali, zoper katerega bo Italija po prepričanju laških častnikov morala po porazu Turčije v boj iti.

Vse to mirno prenašamo in smatramo celo kot provokacijo, ako se naš vojni minister poda na inspekcijsko potovanje v južne Tirole, da si ogleda dislokacijo čet.

Govornik svari ministra Aehrenthala, naj se toliko ne zanaša in naj ne zaupa preveč na svoje mnenje. Govornik priznava velike vspehe, ki jih je dosegla avstrijska diplomacija ob priliki aneksijske krize, njeno spretnost in premissljenost, dvomi pa, ako je bilo nujno potrebno, da smo se umaknili iz Sandžaka in storili na Balkanu tako velik korak nazaj, in dvomi tudi, ako je bilo res na mestu, da smo obrežno policijo ob črnogorski obali, ki je do tedaj bila v naših rokah, izročili tujim rokam.

Popolnoma umljivo je, da so bili avstrijski domoljubni krogi jako bridko zadeti, ko so videli, da je moral general Conrad svoje mesto kot šef generalnega štaba zapustiti. Od gotove strani se, obravnavajoč to krizo, govori o boju med mirovno in vojno stranjo. Jaz imam vtis, da se gre tu za potvoro, za izmišljotino, ki se z namenom razširja. Mi nečemo niti pedi italijanske zemlje, noben človek v Avstriji noče napasti Italije, dejstvo pa je, da Italija meče na našo mejo vedno več vojaštva!

Zato je samoposebi umljivo, če naša vojna uprava skrbi za to, da se primerno zavaruje in ustvari nasproti biranju in koncentriranju italijanskega vojaštva na naši meji protiutež.

Vzrok za vznemirjenje je izšel od italijanske strani. Nobena politika ni, ako vojna uprava stori vse potrebne korake za obrambo meje, nasprotno, to je njena dolžnost.

Mi smo slejkoprej za zvezno razmerje z Italijo. To razmerje pa moremo le na ta način vzdržati, če smo močni in če svoje meje kar mogoče zavarujemo. Vojna nevarnost je v tem, ako se kažemo slabotno in pretirano zaupljive nasproti Italiji.

Mi tudi ne znamo voditi pametne in vspešne politike na Balkanu. Italija, od Francije opozorjena na Albanijo, se ondaj kulturno in gospodarsko utrjuje, si pridobiva simpatije in zna svoj vpliv med prebivalstvom velikobolj energično širiti nego mi.

Vsaka politika, ki hoče imeti vspeha, mora imeti jasne cilje. Tudi glede balkanske in srednjemorske politike je jasni ciljev treba. Dozdaj jih naša diplomacija še nima! (Veliko odobravanja in ploskanje pri Jugoslovanih. — Dr. Korošec govori je napravil sploh v vsej zbornici velik vtis.)

Za dr. Korošcem sta govorila dr. Kramar in v imenu nemških krščanskih socialcev baron Fuchs, ki je izjavjal, da krščanski socialci niso zadovoljni z večerajšnjim Aehrenthalovim govorom, da bodo pa kljub temu glasovali za proačunski provizorij, ker je to državna potreba.

AVANZEMENT REZERVNIH ČASTNIKOV.

Dunaj, 29. decembra. Avanzement rezervnih častnikov izide jutri.

CENE SLADKORJU.

Dunaj, 29. decembra. Cene sladkorju se z mesecem januarjem znižajo za 4 v pri kg.

POGREŠANI ZRAKOPLOV.

Solnograd, 29. decembra. Zrakoplov »Salzburg«, ki se je pretekli terek dvignil s poročnikom Viljemom Vermerjem, doslej pogrešajo.

IZ TRDNJAVE POBEGLI OBDOJENI STOTNIK.

Berolin, 29. decembra. Na pet let je obsojeni stotnik Lus je pobegnil iz trdnjave Glatz.

UMOR KOČEVSKEGA KROŠNJARJA V TUJINI.

Steyer, 29. decembra. Tu so našli umorjenega 73letnega kočevskega krošnjarja Jožefa Agnischa, ki je bil znan pod imenom »Kraner Sepp«.

× × ×

UKRADENA GLAVA KN ZA ALEKSANDRA KARAGJORGJEVIČA.

Dunaj, 20. decembra. Komisija je dognala, da lobanja, katero so našli otroci pri pokopališču St. Marx, ni ona kneza Aleksandra Karagjorgjeviča, ki je bila iz rakve ukradena.

TOŽBE AVSTRO - OGRSKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Dunaj, 29. decembra. V odseku četvorice avstro-ogrske delegacije je večeraj govoril tudi vojni minister A u f f e n b e r g. Zavzel se je za hitro rešitev brambne predloge, češ, da bi ne bilo treba izdati 300 milijonov, kolikor nas je veljala aneksijska kriza, ako bi pravočasno skrbeli za moč armade in bi se tako ne moglo zgoditi, da smo bili okoli in okoli obkoljeni ter je najmanjši sosed bil najbolj predren. Potrebujemo 30.000 vojaških novincev, kajti žalostno je gledati korakati stotnijo, v kateri je samo 40 do 50 mož. Odkrito povedano, tako slabo kot sedaj še ni bilo nikdar. Ta položaj je nevarljiv. Treba je našo brambno moč postaviti na moderno podlago. Kar se tiče podčastniškega vprašanja je izjavil vojni minister, da so njegove tožadavne predloge že pri avstrijski in ogrski vladi.

STRAŠNE POSLEDICE ZASTRUPLENJA. — 60 MRTVIH!

Berolin, 28. decembra. Od v zavodu za ljudi brez stanovanja zastrupljenih oseb je doslej umrlo 60 oseb, 100 oseb pa nevarno bolnih. Vesti, da je v zavodu kolera ali tifus, niso resnične.

KITAJSKA CESARSKA RODBINA ZAPUSTI PEKIN.

London, 29. decembra. Iz Tiencina se poroča, da je kitajska cesarska rodbina sklenila zapustiti Pekin.

DVA BOLGARSKA ANARHISTA PRIJ TA.

Solun, 29. decembra. Pri Negotinu so prijeli dva bolgarska anarhista, pri katerih so našli mnogo dinamitnih bomb.

NADŠKOF V GENOVI NENADOMA UMRL.

Genova, 29. decembra. Tukajšnji nadškof msgr. Pulclano je nenadoma umrl. Ob 4. uri popoldne se je večeraj sprehajal po svoji študijski sobi. Četrte ure pozneje je bil mrtev.

MAŠČEVANJE IGRALCEV.

London, 29. decembra. Restavraterja Samuela Mühlsteina in njegovo soprogo so našli umorjena. Sumijo, da so ju umorili igralci, ker sta jima lokal odpovedala.

GLEDALSKI IGRALCI UKRADLI ZA POL MILIJONA VREDNOSTI.

Monte Carlo, 29. decembra. Gledalski igralci Lyon je bilo ukradenih dragocenosti in denarja za pol milijona. Aretirani so trije Italijani.

SAVA DRAGOVIC OPROŠČEN.

Zagreb, 29. decembra. Sava Dragović, ki je bil nedavno obsojen od zagrebškega sodišča na 15 let težke ječe, ker je bil obdolžen, da je za okupacije Bosne in Hercegovine umoril mater in brata prof. Mulabdića, je vsled sklepa stola sedmorice rešen krivde in puščen na svobodo. Njegov zagovornik je našel nove dokaze za njegovo nedolžnost. Na dan obsodbe je, kakor znano, Dragović od nekega umrlega rojaka v Ameriki dobil zapuščino 15.000 kron.

Razne stvari.

22 milijonov deficita izkazuje proračun moravskega deželne zboru.

Srbski princ Jurij je v Parizu nevarno obolel ter se mora podvreči operaciji. Radi tega ne bo mogel potovati v Rim.

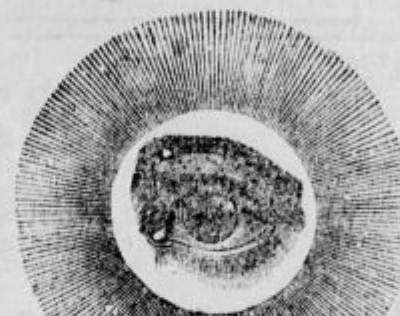
Smrtna nesreča na lovu. V Rivi je tamonjši občinski svetnik Enrico Rossaro šel 26. t. m. na lov in ker se ni vrnil domov, so ga šli iskat in so ga našli po daljšem iskanju mrtvega ob nekem zidu. Ker je ležal na zidu ustreljen ptič, sodijo, da je Rossaro hotel ptiča spraviti s puškinim kopitom s zidu, pri čemur pa se je puška sprožila in je krogla prodrla Rossaru, ki zapušta ženo in sedem otrok, lobanjo.

Amerikanski socialisti kot bombni napadalci. Iz New Yorka poročajo, da je ameriška policija aretovala v Monessenu, Pensylvaniji, strojevodjo Georgesa Bridgeja, ki je član družbe bratov Namara, in se je udeležil ter povzročil številne dinamične napade, med temi tudi onega na uredniško poslopje lista »Times« v Los Angeles. V nekem kovčegu, ki so ga našli v stanovanju aretovanca, so dobili 77 bomb ter zavojček užigalnikov. Policija je mnenja, da se je pripravljala nov napad.

Zaradi veleizdajstva je tožen, kot poročajo iz Kiela, trgovec Pavel Holst v Schwerinu.

Zanimiva najdba v Velehradu. Kakor poročajo listi, je v slovečem božjepotnem kraju Velehradu našel profesor Neveril v bližini samostanske cerkve temeljne zidove stare cerkve in starega samostana. Najdeni ostanki omenjenih zgradb so iz prve dobe krščanstva na Moravskem.

Reputate le vladalce: „U korist obmeim Slovincem“

3482

Naznanilo otvoritve.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim z novim letom

trgovino s steklom
porcelanom, svetilkami, zrcali,
podobami in okviri.

Vsa v steklarsko stroko spadajoča dela se bodo točno, solidno in po najnižji ceni izvršila.

Za obilen obisk se priporoča velespoštovanjem

Maks Tušek, Ljubljana, Stari trg 28.

3067

Št. 42530.

Razglas.

Pobiranje **pasjega davka** za 1912. leto pričelo se bode z 2. dnem januarja 1912.

Ta davek plačati je v okrožji ljubljanskega mesta od vsakega psa, izimši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.

Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih mark, najkasneje do 20. dne februarja 1912 pri mestni blagajnici proti plačilu

8 kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozarjajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač od 20. februarja 1912 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez veljavnih mark.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 28. decembra 1911.

3970

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan l. r.

PRINC PRIIGRAL 200.000 FRANKOV V MONTE CARLU.

Berolin, 28. decembra. (Zas.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Monte Carla: Don Jaime Bourbonški je predvečerajšnjim priigral 100.000, večeraj pa zopet 100.000 frankov. Igral je zgolj Trente et Quarente, roulette se je ogibal. Ko je odpotoval večeraj iz San Rema, je smehtlajaje rekel: »Zdaj bom mi ren vsaj nekaj časa.«

Petero slavnostnih
poiger za orgle.
Ign. Hladnik op. 61.
Cena K 2-40.
3789

Kdor hoče svoji ženi, hčeri ali sorodnici ter znaniki za god ali za Novo leto kaj res lepega, koristnega in trajnega podariti, naj kupi »Slovensko kuharico«, ki je tudi na zunanji eleganco opremljena — Cena vezani knjiži 6 kron.

Sprejem

koncipijenta

z daljšo odvetniško prakso. Vstop s 1. svečanom 1911. **Dr. Franc Frlan**, odvetnik v Ljubljani, Miklošičeva, cesta 4.

P. n. gostom, prijateljem in znancem kličeva
srečno in veselo novo leto!
Pri tej priliki se vsem posetnikom hotela »Bellevue« za izkazano zaupanje ob času najinega vodstva najpriznaneje zahvaljujeva, ter prosiva za nadaljno naklonjenost najini restavraciji v Ljubljani,
Sodna ul. 6.
Z udanim spoštovanjem
3944 **Avgustin in Poldka Zajec.**

* Dom in Svet. Leposlovju in znanstvu. Leto 1912. Letnik XXV. Št. 1. — Vsebinska: Sama. Povest. Spisal F. S. Finžgar. — Težke ure. Zložil Jos. Lovrenčič. — Anno domini... Zgodovinska novela. Spisal Alojzij Remec. — Istrski motiv. Zložil I. Mohorov. — Nekaj črtic o slovenskih pasionskih igrah na Koroškem. Spisal dr. Fr. Kotnik. — V uboštvu in v hrepenenju. Črtica. Spisal Ksaver Meško. — Črnošolec. Novela. Spisal dr. Ivo Česnik. — P. Hugolin Sattnerjev oratorij »Assumptio B. M. V.«. Napisal Stanko Premrl. — Otroške oči. Zložil I. Mohorov. — Borbe z ledom in temo. Spisal dr. V. Šarabon. — Književnost. — To in ono. — Slike. Burne-Jones: Rajanje. — W. Kosak: Leta 1812.: Napoleon na Ruskem. — Arabska visoka šola. — Pogled s Črne gore na Boko Kotorsko. — P. Hugolin Sattner. — Polnočno sonce. — Pročelje »Ljudskega doma«. — »Ljudski dom« v Ljubljani: čitalnica. — »Ljudski oder« s sliko iz »Divjega lovca«. — Zborovanje stavkajočih delavcev v Londonu. — Turški pešci. — Iv. Ev. Šarič. — Prof. Mečnikov in dr. Salimbeni, poslana v Rusko Azijo proučevati kugo! — Na delu za »Društveni dom« v Loškem potoku. — »Dom in Svet« izhaja 25. dne vsakega meseca. Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evžen Lampe za znanstvo in ilustracije. — Založnik in lastnik: Katol. Bukvarna. — Tiska Katol. Tiskarna v Ljubljani. — Naročnina: 10 K, za dijake 7 K, za Ameriko 3 dolarje, za Italijo 13 lir, za Nemčijo 11 mark. Sprejema lastništvo in upravnništvo v Katoliški Bukvarni.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Trgovski pomočnik

se sprejme takoj ali pozneje pri tvrdki **ADOLF HAUPTMANN-a** naslednik v Ljubljani. 3798

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljše sredstvo 2501 **KUČ** 4 steklenice (5 kg) franko K 4-50 **BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.**

Kot kuharica

išče službe v kuhinjskih in gospodinjstvih delih dobro izurjeno dekle, najraje h kakemu gospodu duhovniku na deželi. Sprejme tudi službo hišine. — Ponudbe pod na upravo lista pod št. 500. 3787

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

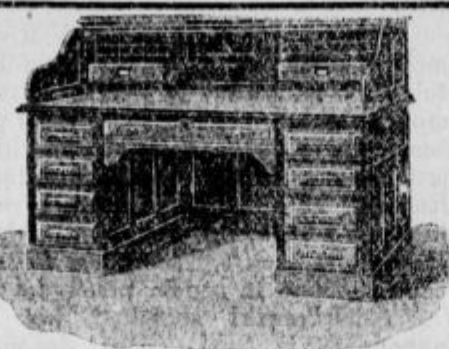
Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

IVAN KREGAR, pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja **Ljubljana, Elizabetna cesta**

se prav iskreno zahvaljuje prečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu za obilo izkazano zaupanje v ravno mino leto, proseč jih enake naklonjenosti tudi v bodoče in vošči vsem svojim velečenjenim naročnikom, prijateljem in znancem

veselo in srečno novo leto! 3949

— pulti od K 65' — naprej.

Ceniki zastonj. 2814

Zastopstvo ter vzorčna zaloga:

THE REX CO., Ljubljana

Hotel pri Maliču, nasproti glavne pošte.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi pridelki

Anton Kolenc, Celje

Glavna trgovina: Graška cesta 22. Podružnica v Narodnem domu

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom, tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj. gg. trgovcev in prosim za mnogobrojen obisk, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, četudi z najmanjšim pokušom. — Velečastitim gosp. duhovnikom ponudim voščene sveče, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve. — Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke, kakor oves, rž, pšenico, divji kostanj, žetod, suhe gobe, med v satovju, fižol, seno, orehe, krompir, malinsko šupo, smrekove storže, vsakovrstno sadje, šveže in suho, vinski kamen, itd., sploh vse deželne pridelke po najvišjih dnevnih cenah, nadalje kupujem vsakovrstne vreče ter petrolejske in oljate sode. — Imam tudi v zalogi ržovo meko in otrobo za krmlo živine v ceni od K 9— do K 15—, 100 kg pri odjemu celega vagona ter »Lukulus« za pitanje svinj. 2973

FILIP PRISTOU, Ljubljana, specialist za slikanje hotel »pri Maliču«

vošči

veselo novo leto

vsem cenj. svojim naročnikom, ter se priporoča za nadaljno naklonjenost, zahvaljujoč se za dosedanje cenj. zaupanje. 3880

St. 43242.

Razglas.

V smislu §§ 3. in 6. ministerskega ukaza z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 56 in § 3, ministerskega ukaza z dne 22. avgusta 1908, drž. zak. št. 181 se javno naznanja, da bodo

volilski imeniki za dopolnilno volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča in prizivnega sodišča razgrnjeni vsakomur na vpogled od vstevšega 28. decembra 1911 do vstetega 10. januarja 1912 v posvetovalnici mestnega magistrata.

V tem roku je podati reklamacije zoper volilske imenike pri mestnem magistratu. Reklamacije se smejo nanašati na to, da se ni oziralo na lastno volilno pravico reklamantov ali pa na vsprejete druge osebe, ki nimajo volilne pravice ter morajo biti v prvem slučaju opremljene s pripomočki in listinami, ki služijo v presojo pravnega vzroka reklamacije.

Vpogledati se smejo volilski imeniki le med uradnimi urami to je od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 9. decembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

3785

Za novoletna darila

priporoča ANTON KANC

drožerija, Ljubljana, Zidovska ulica 3711

vsakovrstne fotografske aparate in potrebščine za fotografe, dalje najfinejše parfume, mila itd. po najnižjih cenah. Vedno sveže blago.

Legvartov

Koledar

za kmetovalca

za leto 1912 je izšel

z izvrstno in koristno vsebino, vezan v usnj. platno. 3724

Cena koled. je K 1-60, s pošto K 1-80

in se naj blagovoli denar naprej poslati.

Pri 10 lit. se da evrga za nameček.

Naroča naj se kot navadno pri

Ivanu Bonaču v Ljubljani

nasproti glavne pošte.

Radi inventure

prodajam ta teden do novega leta blago iz cele zaloge 3768

pod vsako ceno

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Zaradi bolezni se takoj z novim letom odda v najem 3792

trgovina z mešanim blagom

na jako prometnem kraju in pod jako ugodnimi pogoji. — Naslov se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

Išče se

3790

organist in cerkovnik.

Rokodelec ima prednost. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na župni urad št. Jurij na Zili, Koroško.

Velika hiša

z gospodarskim poslopljem in velikimi kletmi in skladišči, za vsako veleobrt pripravna se pod zelo ugodnimi pogoji proda. — Ponudbe pod »Prilika« na upravnistvo »Slovenca«, 3789

ŽELEZNE PEČI

vsake vrste, posebno prave Musgráve-jeve izvrzne irske trajno grelnice peči, štedilnike, ognjišča za velike kuhinje za vzdrževanje kakor tudi njih posamezne dele dobavlja po najnižjih cenah trgovina z železnino **ŠTEFAN NAGY, LJUBLJANA.** 3435

Dinamo stroji, elektr. motorji.

Naprave za elektr. razsvetljavo in prevajanje elektr.

sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-

generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi

in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 1927

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr. Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav,

(Francis, Pelton). Točna,

cena in hitra popravila vseh

elektr. strojev od drugih tvrdk.

Vse potrebe za inštaliranje.

Odlitki iz Siemens-Martinovega

jekla, ameriška kujna litina

iz lastnih velikih livaren in

jeklaren. Za vele- in malo obrt.